БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

1987 150—223 VII—IX

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 150 (19.821). • 1987 йил 1 июль, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

ЯНАДА ЯХШИРОҚ, ЯНГИЧАСИГА ИШЛАЙЛИК!

Мамлакатимиз, шу жумладан, республикамиз меҳнат коллективларида, бошланғич партия ташкилотларида КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми якунлари зўр қизиқиш билан муҳокама қилинмоқда. Партия режаларини амалга ошириш йўллари хусусида конкрет фикрлар айтилмоқда.

Муҳими — ишга муносабат ўзгарди

Партиямизнинг қайта қуриш стратегияси амал қилаётган ҳозирги паллада ошкоралик, демократия катта аҳамият касб этмоқда. Шу нуқтаи назардан келиб чиқиб: «июнь Пленумида илгари сурилган ғояларга, умуман қайта қуришга қандай қарайсиз?» деб савол беришса, ҳеч иккиланмай: «афсус, бу ишларни 20-30 йил илгари бошлашимиз керак эди» деган бўлур эдим. Шундай қилинганда, Пленумда таъкидланганидек, экономикамиз бундай танг ҳолатга тушиб қолмасди, балки гуриллаб ривожланаётган бўлурди.

Нега қатъий ишонч билан шундай деяпсиз, дегучилар бўлиши мумкин. Бунга сабаб — қайта қуришнинг дастлабки нишоналари олти ой ичида корхонамизда сезиларли ўзгаришлар ясай олганида.

Шу йилнинг январь ойидан тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш методи асосида иш юрита бошладик. Янгича иш шароитида нималар ўзгарди? Пленумда айтилганидек, **«одамларнинг меҳнатга, ўз ишлаб чиқариш бурчларини бажаришга ўзгариб бораётган муносабатларини биринчи ўринга қўйса»** бўлади.

Кечаги, ўтган даврдаги иш усулларини эслаш кифоя. Корхона иши орқага кетса, план бажарилмаса ҳатто ёнғин чиқса, бу ҳол айрим ишчиларни ортиқча ташвишга солмасди. Чунки «кетса давлатники кетибди-да» деган ёмон тушунча айрим кимсаларда ўрнашиб қолганди. Энг ёмони пахта тозаловчилар ўзларини завод учун шунчаки ҳар куни келиб-кетувчи ишчи, деб ҳисоблардилар.

Эндиликда улар корхона тақдири ўз қўлларида эканини ҳис қилишяпти. Зарур ҳолларда раҳбарликка ўзлари муносиб деб топган кишининг сайланишига таъсир ўтказишяпти. Ва ниҳоят, ўз меҳнатлари билан мукофот, ойлик ва даромадларини оширишяпти. Пировард натижадан манфаатдорлик принципи туфайли ярим йиллик планга қўшимча 840 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Пландан ташқари 1 миллион 129 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Даромад олиш плани ошириб бажарилди.

Янгича ишлаш йўлидаги дастлабки ҳаракатлар, натижалар шулардан иборат.

Илк ҳаракатлар ўз самарасини кўрсатди. Эндиликда ўсишга, тараққиётга эришиш учун резерв ва бой берилаётган имкониятлар ишга солиниши керак. Биз аввало, моддий-техника таъминотидаги узилишларни бартараф этиш ҳисобига янада самарали, фойдали иш юритишимиз мумкин. Бу муаммони эса ишлаб чиқариш воситаларининг улгуржи савдосини йўлга қўйиш билан ҳал қилиш мумкин.

Корхонамиз коллективи КПСС Марказий Комитетининг июнь (1987 йил) Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб бериш учун самарадорлик йўлидан бораверади. Зеро, бу — тараққиёт йўли.

С. САЙФУЛЛАЕВА,
Бухоро пахта тозалаш заводининг директори.

Хўжайинлик туйғуси

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми қарорларини зўр иштиёқ билан ўқиб ўрганмоқдамиз. Унда қўйилган улуғвор вазифалар тушунарли: бу муҳим ҳужжатлар ҳар бир совет кишиси учун ғоят руҳлантирувчи кучга эга.

Ҳозир қишлоқ хўжалигида жиддий ўзгариш, катта жонланиш рўй беряпти. Одамлар онгли равишда хўжалик ҳисобига, коллектив ва оилавий пудратга ўтиб деҳқончилик қилмоқдалар.

Ўртоқ М. С. Горбачев Пленумда қилган докладида Омск область қишлоқ меҳнаткашлари амалга ошираётган ибратли ишларни айтиб ўтди. Бундай мисолларни бизнинг областдан ҳам келтириш мумкин. Колхоз ва совхозларимизда меҳнатни интенсивлаштириш, оилавий пудратга ўтиб ишлаш бўйича кўпгина коллективлар хайрли қадам ташладилар.

Масалан, Файзи Тўқлиев бошлиқ бригадамизни олайлик. Ўтган йили чекли система билан иш тутиб янгилишмадик. Мавжуд 89 гектар ерда деҳқончилик қилиб планда белгиланган 243 тонна ўрнига давлатга 250 тонна пахта етказиб бердик. Шу ҳосилни етиштириш учун 117 минг сўм ўрнига бор-йўғи 93 минг сўм сарфланди. 24 минг сўм тежаб қолинди.

Хўш, бунга қандай қилиб эришилди. Ҳар бир агротехник тадбирда ҳисоб-китоб йўлга қўйилди. Илгариги йўл қўйилган ортиқча харажатларга барҳам берилди. Ишчиларимиз тежамкорликни шиор қилиб меҳнат қилдилар. Бу йил ҳам шу йўсинда иш тутяпмиз. Агар ўтган йилдан Рустам Соимов бошқарувчи бўлган бизнинг 2-бўлим ва бригадамиз янги системага ўтиб ишлаётган бўлса, бу йилдан бошлаб бутун совхоз пудратга ўтди. Шуниси қувончлики, меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги формаси ўзининг дастлабки самарасини беряпти. Биргина иш ҳақининг ўзидан шу йилнинг ўтган даври мобайнида 405 минг сўм маблағ тежаб қолинганлиги ҳам факт.

Кўриниб турибдики, раҳбарларда ҳам, оддий ишчиларда ҳам меҳнатга муносабат ўзгармоқда. Тежамкорликка риоя қилинмоқда. Энг муҳими, одамлар ўзларини ернинг ҳақиқий хўжайини деб ҳисобламоқдалар. Юқоридан ҳеч қандай кўрсатма кутмай юқори пировард натижани қўлга киритишга ҳаракат қилишмоқда.

Бу ўз навбатида меҳнат аҳлининг кайфиятини яхшилаяпти. Ҳалол ва фидокорона ишлашга чорлаяпти.

Карим ҚОСИМОВ,
Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхози, Навқат қишлоқ Совети депутати.

М. С. ГОРБАЧЕВ
Х. ПЕРЕС де КУЭЛЬЯР билан учрашди

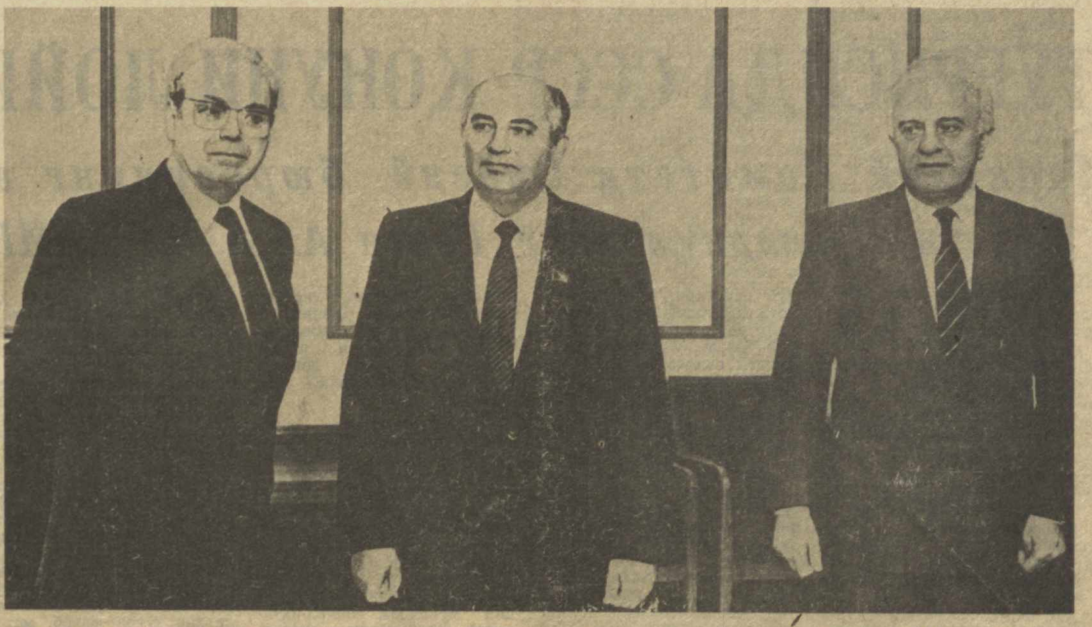

Суратда: учрашув олдидан.

(ТАСС—ЎзТАГ телефотоси).

29 июнь куни М. С. Горбачев Кремлда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари Перес де Куэльяр билан учрашди.

М. С. Горбачев уни саломлаша туриб, Совет Иттифоқи БМТ фаолиятини мунтазам ҳурмат қилиб келаётганлигини айтди. БМТ ўтмишда кўп иш қилди ва унинг роли ортиб бормоқда. Гўё БМТ инқирозни бошидан кечириб, ўз қимматини йўқотяпти, деган ғаразгўйлик билан берилаётган баҳолар мутлақо ўринсиздир.

Гап бошқа нарсада. Ўтган 40 йил мобайнида жаҳондаги вазият ўзгарди. Юздан зиёд янги давлат халқаро майдонга чиқди. Дунё манфаатларга тўлиб-тошган, зотан уларнинг мутаносиб йўлини топиш — вазифаларнинг вазифасидир. Муваффақиятли ва муваффақиятсиз бўлса-да, катта тажрибага эга бўлган БМТ бунинг учун жуда мос келадиган органдир. Жуда хилма-хил манфаатларнинг мутаносиблигига эришмай туриб эса, халқаро муносабатларда барқарорлик ҳам бўлмайди.

Янги вазият БМТга ҳам кириб келмоқда. Табиийки, БМТ ҳам гарчи қийин бўлса-да, ўзининг сифат жиҳатдан янги ролини изламоқда. Дунёни бир ёки бир қанча давлатларнинг манфаатларига бўйсундирган ҳолда барпо этиш мумкин бўлган пайтлар ўтиб кетди. Ҳозир ҳатто кичик бир мамлакатда бирон нарса содир бўлиб қолса, ҳамма эътибор беради. Ҳар бир халқнинг ўз йўлини танлашга, мустақилликка, ўз ресурсларидан мустақил фойдаланишга ва халқаро ишларда қатнашишга бўлган ҳуқуқи эътироф этилмаган тақдирда энди ҳеч нарсага эришиш мумкин эмас.

Мана шу хулоса КПСС, совет раҳбарияти чуқур ўйлаган ва икки йилдан буён сиёсатда рўёбга чиқаришга интилаётган концепцияга узвий равишда қўшилиб кетди. Ҳамма нарсага ҳам муваффақ бўлингани йўқ. Аммо бу концепция дунёда тобора кўпроқ тушунилиб, маъқулланаётганлигини кўриб турибмиз, тўғри йўлга амал қилаётганимизга ишончимиз комил ва шу йўлдан қатъият билан бораверамиз.

М. С. Горбачев суҳбатдошининг дунёда янги муҳитни вужудга келтириш катта давлатлар раҳбарларининг вазифасига киради, деган фикрига қўшилиб, ялпи хавфсизлик концепцияси ҳақида гапирди. КПСС XXVII съезди олға сурган бу концепция ҳарбий-сиёсий соҳанигина эмас, шу билан бирга иқтисодий, гуманитар, экологик соҳаларни ҳам ўз ичига олади. М. С. Горбачев 1986 йил 15 январда эълон қилинган ядросиз дунё программасини эслатиб ўтди. Бу программа чуқур анализнинг, жаҳон доимий фалокат хавф-хатаридан, мухолифликдан чарчаганлигини ва хавфли вазиятдан қутилиш умиди учун таянч нуқтасига муҳтожлигини англаб етишнинг натижаси бўлди. Биз ана шу программада истиқболни белгилаб олдик. Бунда узоқ муддатли мақсад ҳам, унга томон ҳаракат қилиб бориш йўлидаги босқичлар ҳам, ўртача олисликдаги ва энг яқин мақсадлар ҳам ўз ифодасини топган. Шунга мувофиқ, биз барчани ҳамкорликка таклиф этиб, ўзимизнинг конкрет ташаббусларимизни ҳам баён этиб бердик.

Биз жиддий муросаларни таклиф этдик, музокарадошларга талайгина имкониятлар бердик. Булар биз сиёсатбозлик қилмаётганлигимизни, кимгадир ёқиш ёки пропаганда жиҳатидан наф кўриб қолиш учун эмас, балки ўзимизнинг тинчликсеварлик йўлимизга содиқ эканлигимиз учун актив ҳаракат қилаётганлигимизни, бундан буён вақтни чўзиб бўлмаслигини ва кимдир амалда ўрнак кўрсатиши кераклигини тушунаётганлигимизни тасдиқлаб турибди, холос.

Биз шуни ҳам тушунамизки, масалан, ўртача олислик ракеталари ва химиявий қурол хусусида эҳтимол тузилган битимларнинг тузилиши қанчалик яққолроқ бўла борган сари, милитаристик группаларнинг қаршилиги шунчалик кучаймоқда. Аммо буни бартараф этиш — сиёсатчиларнинг вазифаси. Иқтисодий жиҳатга, халқ манфаатларига келганда шуни айтиш керакки, саноатда ҳарбий элементнинг ҳукмидан халос бўлиш — эришиб бўладиган ишгина эмас, балки хайрли иш ҳамдир.

Суҳбатдошлар эндиликда илм-фан сиёсатга ҳарбий техника орқалигина эмас, балки хавотирланаётган олимларнинг ижтимоий тафаккури орқали ҳам кириб бормоқда, деган фикрга қўшилдилар. Олимлар тинчликнинг катта потенциали, жаҳон афкор оммасининг энг билимдон қисмидир. Олимларнинг ижтимоий тафаккури инсониятнинг, бинобарин эса Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ихтиёридадир.

М. С. Горбачев ядро синовларига Совет мораторийсини қўллаб-қувватлаганлиги учун БМТ Бош секретарига миннатдорчилик изҳор этди, АҚШ мораторийга қўшилган тақдирда СССР мораторийни ҳозир ҳам яна бошлашга тайёр эканлигини тасдиқлади. У «Олтилик группаси»нинг ташаббусини, Совет Иттифоқи талабига кўра, инспекция ўтказилишига розилигини ва синовларни тақиқлашга доир кенг миқёсли музокаралар олиб бориш учун ўз вакилларини ҳозирдаёқ юбора олишини эслатиб ўтди. Ана шундай музокаралар давомида 1974 ва 1976 йиллардаги шартномаларни ратификация қилиш тўғрисидаги масалани ҳам ҳал этиш, Америка конгрессининг портлатишлар қувватини ва уларнинг сонини камайтириш ҳақидаги ғоясини ҳисобга олиш мумкин бўлур эди.

М. С. Горбачев Ж. Шульцнинг Москвага қилган визити вақтида гап борган «энг муҳим қоидалар»ни изоҳлаб, бунда космосга қурол чиқарилишига йўл қўймаслик бизнинг қатъий шартимиз бўлиб қолаётганлигини таъкидлади. БМТ бунда ҳам ўз ролини ўйнаши керак, чунки космос — инсониятнинг умумий мулки, унинг ҳақида ғамхўрлик қилиш эса жаҳон ташкилотининг бевосита бурчидир.

Қуролсизланиш ва ривожланиш проблемаси муфассал муҳокама қилинди. Бунда қўшилмаслик ҳаракати муайян равишда тутган позиция муҳим омил бўлиб қолди. Совет Иттифоқи амалда бутун дунёга дахлдор бўлган ушбу проблемага оид янги таклифларни тайёрламоқда. Номутаносиб айирбошлаш ва эксплуатация қилиш механизмини сақлаб қолишга уриниб, масаланинг моҳиятидан қочмай, балки ҳалол ва оқилона ҳамкорлик қилиш керак. Масаланинг ҳал этилишини пайсалга солиш — инсониятни ғоят жиддий хавф-хатарга дучор қилиб қўйиш демакдир: ядровий хавф-хатарга қиёс қилса бўладиган ғоят катта қувватли ёнувчи материал тезлик билан жамғарилмоқда.

Перес де Куэльяр Форс кўрфазидаги воқеаларнинг ривожланишидан чуқур ташвиш билдирди. Хавфсизлик Кенгашининг ниятлари, ўзининг шахсий куч-ғайратлари тўғрисида ахборот берди. Урушнинг кенгайиб кетиш хавфи борлиги сабабли Совет Иттифоқи ва Қўшма Штатларни ҳамкорлик қилишга даъват этди.

М. С. Горбачев можаро кучайиб кетмаслигидан ва Эрон билан Ироқ ўртасида чўзилиб кетган бемаъни уруш ниҳоят тўхтатилишидан Совет Иттифоқи манфаатдор эканлигини таъкидлади. Совет ҳукумати сарфлаётган куч-ғайратлар тўғрисида БМТ Бош секретарига ахборот берди. Биз масъулият билан ҳаракат қиламиз, деди М. С. Горбачев. Келинг, вужудга келган вазиятда биз нима қила оламиз-у, Хавфсизлик Кенгаши нима қила олишини ўйлаб кўрайлик.

Яқин Шарқ кризисини муҳокама қилиш чоғида уни бартараф этишнинг имкони бўлган бирдан-бир усули — Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзолари ва бевосита манфаатдор барча томонларнинг иштироки билан халқаро конференция ўтказиш йўлидаги муаммолар ва ғовлар кўриб чиқилди. Конференциянинг характери ва вазифаларини англашга ёндашувлар бир-бирига жуда яқин эканлиги қайд этиб ўтилди. Тангликни бартараф этиш бутун жараёни ва унинг якунловчи босқичи амалий тусда бўлиши керак, деб таъкидлади М. С. Горбачев. Ўзаро айблашлар ёрдам бермайди. Арабларнинг ҳам, Исроилнинг ҳам манфаатларини ҳисобга олиб, барча масалалар адолатли ҳал этилиши керак ва албатта, кафолатлар зарур.

Афғонистон проблемаси тилга олинди, БМТ Бош секретари шахсий вакилининг куч-ғайратларига баҳо берилди. Суҳбатдошлар ҳам ички, ҳам ташқи жиҳатдан аҳволни бартараф этиш жараёни бошланганлигини қайд этдилар. М. С. Горбачев бу жараён қандайдир олис истиқболда эмас, балки яқин келажакда натижа бера олади, деб умид билдирди ҳамда бизнинг бирдан-бир истагимиз — Афғонистон қўшниларининг хавфсизлигига таҳдид қилувчи душманлик ишлари учун бир база эмас, балки СССРга дўст, бетараф, мустақил ривожланиб бораётган давлат бўлиб қолишдан иборат эканлигини айтди.

М. С. Горбачев ва Перес де Куэльяр дўстона суҳбатдан мамнуният изҳор қилдилар, бу суҳбат СССР билан БМТ ўртасида баҳамжиҳат ҳаракат қилишнинг катта имкониятлари мавжудлигини, тинчлик тўғрисидаги ғамхўрликнинг муштараклигини ва уни сақлаб қолиш учун жавобгарлик чуқур англанаётганлигини яна бир бор тасдиқлади.

Учрашувда Э. А. Шеварднадзе иштирок этди.

(ТАСС).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИ

ПАРТИЯНИНГ ТУБ ЎЗГАРТИШЛАР ЙЎЛИДАН

Иттифоқ Советида

29 июнь соат 13 да Катта Кремль саройида Иттифоқ Советининг биринчи мажлиси бошланди.

М. С. Горбачев, В. И. Воротников, А. А. Громыко, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, Н. Н. Слюньков, М. С. Соломенцев, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, Ю. Ф. Соловьев, Н. В. Талызин, А. И. Лукьянов, В. А. Медведев, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов ўртоқларни депутатлар ва меҳмонлар қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мандат комиссиясининг янги сайланган депутатлар ваколатларини текшириш тўғрисидаги доклади юзасидан тегишли қарор қабул қилинади. Палаталарнинг баъзи доимий комиссиялари составига ўзгаришлар киритилди.

Мажлис қатнашчилари мамлакат иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичида халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисидаги масалани муҳокама қила бошладилар. ... аҳолини ... биринчи ўринда ... Давлат агросаноат комитетининг раиси депутат **Л. Б. Ермин** бундай деди: агросаноат комплексини қайта қуришнинг биринчи босқичида республикада қишлоқ хўжалигини қайта ишлаш саноати ва хизмат қилиш корхоналари билан интеграциялаш вазифалари суст ҳал этилмоқда. Иш манфаатлари нарх белгилаш системасини такомиллаштиришни ҳам талаб қилади.

Республикада саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажмлари соҳасидаги қолоқлик тугатилган бўлишига қарамай, деб таъкидлади Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари депутат **Б. В. Кучара**, иқтисодий ва социал соҳадаги кўпгина муҳим вазифалар ҳозирча қониқарсиз ҳал этилмоқда. Раҳбар кадрларнинг бир қисми ҳали ҳам одатдаги эски иш усулларидан воз кечмаётганликлари, бу усулларни ўзгартира олмаётганликлари, баъзан эса шундай қилишни хоҳламаётганликлари сезилиб турибди.

Нотиқ Украина учун ўткир бўлган янги ишлаб чиқаришларни оқилона жойлаштириш ва мавжудларини кенгайтириш муаммосига эътиборни қаратди.

Социалистик демократиянинг ўзини-ўзи бошқариш, цех, бригада кенгаши, раҳбарларни сайлаш сингари муҳим элементлари меҳнат коллективимиз турмушига сингиб бормоқда, деди Чимкентдаги «Фосфор» ишлаб чиқариш бирлашмасининг аппаратчиси депутат **А. А. Бризгалова.**

Бироқ қайта қуриш жараёни ҳозирча секинлик билан бораётганини нотиқ ўз-ўзини танқид асосида тан олди.

СССР Фанлар академияси Космик тадқиқотлар институтининг директори депутат **Р. С. Сагдеев** фан билан технологиянинг ўзаро алоқаси жараёни ҳақида гапирди. Келажак технологияси, деди у, информатика, ҳисоблаш техникаси, илмий приборсозлик воситаларини ишлаб чиқаришни ривожлантиришга бевосита боғлиқ қилиб қўйилмоқда. Илм-фаннинг тараққиёти эса жамиятнинг технология базасини ривожлантиришга кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Новосибирск область Ординское районидаги «Большевик» колхозининг раиси депутат **Ю. Ф. Бугаков** ўз нутқини қайта қуриш шароитида ички хўжалик ҳисобини такомиллаштириш масалаларига бағишлади.

КПСС Свердловск область комитетининг биринчи секретари депутат **Ю. В. Петров** қайта қуриш тажрибасини оммалаштириш ва жорий этишнинг эпчил системаси кераклигини уқтириб ўтди.

Нотиқ барча коллективларни ишлаб чиқаришни тубдан яхшилаш ва социал соҳани ривожлантиришда чинакамига манфаатдор қилиш учун иқтисодий нормативлар ва рағбатлантириш фондларини тезроқ ишлаб чиқиш зарурлиги тўғрисидаги масалани кўтарди.

СССР трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министри депутат **А. А. Ежевский** тармоқ ишини қайта қуриш муаммоларига эътиборни қаратди.

Нотиқ қишлоқ меҳнатчилари хўжалик ҳисобининг, коллектив оилавий пудратнинг имкониятларини яхши англаб олганликларини ва қишлоқ хўжалик техникасига иқтисодий манфаат, пишиқ-пухталик ва сифат нуқтаи назаридан тобора кўпроқ баҳо бера бошлаганликларини таъкидлади.

У умуман тармоқ ишини такомиллаштириш соҳасида қатъий чора-тадбирлар кўриш кераклигини уқтириб ўтди.

Москва Совети ижроия комитетининг раиси депутат **В. Т. Сайкин** ўз нутқини экономикани бошқаришни қайта қуриш, ўз регионларини комплекс ривожлантириш ишида маҳаллий Советларнинг ўсиб бораётган роли ва масъулиятига бағишлади.

Шу билан Иттифоқ Советининг мажлиси тугади.

(ТАСС).

Миллатлар Советида

29 июнь соат 16 да СССР Олий Совети палаталарининг Мажлислар залида Миллатлар Советининг биринчи мажлиси бошланди.

Депутатлар ва меҳмонлар **В. П. Никонов, В. М. Чебриков, А. Н. Яковлев, Д. Т. Язов, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добрынин** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мандат комиссиясининг янги сайланган депутатлар ваколатларини текшириш тўғрисидаги доклади юзасидан тегишли қарор қабул қилинди. Палатанинг баъзи доимий комиссиялари составига ўзгаришлар киритилди.

Сўнгра Миллатлар Совети мажлисида мамлакат иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичида халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар бошланди.

Одамларнинг бошлаган ўзгартишлар муқаррарлигига ишончи мустаҳкамланди, деди Белоруссия ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **М. В. Ковалев**, бу уларнинг меҳнатга бўлган муносабатига, пировард натижада эса, иқтисодий натижаларга таъсир қилмоқда.

Бироқ нотиқнинг фикрича, ҳозирги кун талаблари нуқтаи назаридан бунинг ўзи етарли эмас.

СССР электр техника саноати министри депутат **О. Г. Анфимов** тармоқда хўжалик юритишнинг кам чиқимли механизми қандай вужудга келтирилаётганини, олий сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни моддий жиҳатдан рағбатлантириш усуллари ишлаб чиқилаётганини гапириб берди.

Тожикистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **И. Ҳаёев** республика экономикасининг энг зарур муаммолари ҳақида ўз-ўзини танқид қилиш асосида жонкуярлик билан гапирди. Чуқур резервларни ўзлаштириш жуда секинлик билан бормоқда, деб таъкидлади у.

Тез кўпайиб бораётган меҳнат ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш республиканинг муҳим социал-иқтисодий муаммоларидан биридир, деди Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари депутат **С. А. Ниёзов.** Туркманистонда аҳолини иш билан таъминлашни ошириш юзасидан чора-тадбирлар кўрилмоқда. Аммо бу чоралар мутлақо етарли эмас, деб ... кам ... қолмаса ... ма муаммоларни ҳал этиб бўлмайди. Нотиқ Иттифоқ министрликларига бўшатиб олинаётган ишлаб чиқариш ходимларидан ишга туширилаётган объектларда имкони борича унумли фойдаланишни таклиф қилди.

Таллин савдо уйининг сотувчиси депутат **В. Э. Сийтан** бундай деди: Таллиндаги биргина умумий овқатланиш бирлашмасининг хўжалик ҳисобидаги бригадалари аҳоли кўплаб талаб қилаётган маҳсулот ишлаб чиқаришни қисқа муддат ичида йигирма процент кўпайтирдилар. Бошқарувнинг ортиқча бўғинларини дадилроқ тугатиш керак, деб таъкидлади депутат.

ВЦСПС секретари депутат **К. Турисов** жамиятимиз турмушининг ҳамма соҳаларини ўз ичига олган демократиялаш жараёни совет касаба союзларининг фаолиятига самарали таъсир ўтказаётганлигини мамнуният билан қайд этди.

Касаба союзларининг вазифаси, деб таъкидлади нотиқ, қайта қуришнинг актив тарғиботчилари бўлишдан, корхоналарнинг ўзини-ўзи бошқариш демократик асослари ва принципларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва ривожлантиришдан, меҳнат коллективлари кенгашларининг мустаҳкамланишига кўмаклашишдан иборат.

Канакерск алюминий заводининг бош технологи депутат **Л. А. Симонян** министрликлар меҳнат коллективларининг ишларига аралашишдан халос этилишлари керак, деди. Уларнинг ўзаро муносабатларини хўжалик ҳисоби негизига ўтказиш зарур.

Молдавия касаба союзлари республика Советининг раиси депутат **Г. И. Еремей** ишлаб чиқаришнинг ўзига хос хусусиятини ҳисобга олмай туриб, бир қанча бирлашмалар ташкил этилаётганлигидан хавотирланиб гапирди.

Озарбайжон Компартияси Кировобод шаҳар комитетининг биринчи секретари депутат **Р. А. Багирли** ўз шаҳри мисолида қайта қуришнинг амалий натижалари тўғрисида гапирди. Нотиқнинг фикрича, бир қанча Иттифоқ министрликлари зарур даражада самарали ишламаяпти.

Депутатлар халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисидаги ҳужжатларни маъқуллаш ҳақидаги таклифларни қўллаб-қувватладилар.

Шу билан Миллатлар Советининг мажлиси ўз ишини тамомлади.

30 июнь куни СССР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЕТТИНЧИ С

ПАРТИЯНИНГ ТУБ ЎЗГАРТИШЛАР ЙЎЛИДАН

Мамлакатда амалга оширилаётган янгиланиш жараёни тобора кенг кўламдаги проблемаларни, турмушнинг сиёсий, иқтисодий ва социал жиҳатдан янги қатламларини қамраб олмоқда. Қайта қуриш энг аввало, ижтимоий ривожланишга қудратли жадаллаштириш омилини бағишлашга қаратилган. Қайта қуришдан мақсад жамиятнинг сифат жиҳатидан янги ҳолатига эришишдан иборатдир.

Совет кишилари етилган муаммолар сўзсиз ҳал этилишини, партиянинг стратегик планлари рўёбга чиқарилишини қатъиян ёқлаб чиқмоқдалар. Меҳнаткашларнинг мамлакат ҳаётининг ҳамма соҳаларини тубдан янгилашда фаол, кенг кўламда ва дадил қатнашиши ўн биринчи чақириқ СССР Олий Совети еттинчи сессиясининг асосий масаласи бўлди. 30 июнь куни сессия Кремлда ўз ишини давом эттирди. Халқ сайлаб қўйган кишилар Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг иккинчи қўшма мажлисига йиғилдилар.

Депутатлар ва меҳмонлар **М. С. Горбачев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, В. П. Никонов, Н. И. Рижков, Н. Н. Слюньков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, В. В. Шчербицкий, А. Н. Яковлев, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, Ю. Ф. Соловьев, Н. В. Талызин, Д. Т. Язов, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добрынин, А. И. Лукьянов, В. А. Медведев, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

Миллатлар Советининг раиси **А. Э. Восс** депутатлар Н. И. Ведерников, А. С. Перкун, В. А. Баханцова, А. А. Додонов, В. А. Лебедева, Р. В. Мусвидайте, А. У. Юнусовдан тушган саволларни ўқиб эшиттиради. Бу саволлар СССР ҳукумати фаолиятига тааллуқли бўлгани учун депутатлар уларни сессия давомида жавоб қайтариш учун СССР Министрлар Советига топшириш тўғрисида қарор қабул қиладилар.

Палаталарнинг алоҳида-алоҳида мажлисларида мамлакатни иқтисодий ривожлантиришнинг ҳозирги босқичида халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш тугади.

Палаталар доимий комиссияларининг таклифларига мувофиқ, мазкур масала юзасидан тайёрланган ҳужжатларга тузатишлар киритилди.

Депутатлар мамлакатни иқтисодий ривожлантиришнинг ҳозирги босқичида халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисидаги СССР Олий Советининг қарорини қабул қиладилар.

Палаталарда айрим-айрим овоз бериш йўли билан давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонун қабул қилинади. Қонун 1988 йил 1 январдан бошлаб амал қила бошлайди.

Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонунни жорий этиш тартиби тўғрисидаги қарор ҳам қабул қилинади.

СССР Министрлар Советига Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети доимий комиссияларининг, шунингдек, СССР Олий Совети депутатларининг мамлакат иқтисодий ривожланишининг ҳозирги босқичда халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш чоғида айтган таклиф ва мулоҳазаларини кўриб чиқиш ва зарур тадбирлар қилиш топширилди.

Сўнгра депутатлар давлат ҳаётига оид муҳим масалаларни умумхалқ муҳокамасидан ўтказиш тўғрисидаги Қонун лойиҳасини кўриб чиқишга киришдилар.

Доклад қилиш учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси **А. А. Громико**га сўз берилади.

ДАВЛАТ ҲАЁТИГА ОИД МУҲИМ МАСАЛАЛАРНИНГ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИ ТЎҒРИСИДА СССР ҚОНУНИ ЛОЙИҲАСИ ҲАҚИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. ГРОМИКО доклади

Ушбу сессиянинг иши, деди у, КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлган Пленуми таъсири остида ўтмоқда. Бу Пленум партия, бутун мамлакат ҳаётида ғоят катта, муболағасиз айтганда, программавий аҳамиятга эгадир. М. С. Горбачев докладида, Пленум қарорларида экономикани бошқаришни, асосий ишлаб чиқариш бўғинида хўжалик юритиш шартлари ва методларини тубдан қайта қуришнинг бош йўналишлари белгилаб берилди. СССР Олий Совети ҳозиргина давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги Қонунни қабул қилди. Бу Қонун ана шу вазифаларнинг бажарилишига кўмаклашиши лозим.

Энди мамлакат давлат ҳаётига оид муҳим масалаларнинг умумхалқ муҳокамаси тўғрисидаги Қонун лойиҳаси кўриб чиқиш учун тақдим этилади. Бу Қонун лойиҳасида меҳнаткаш инсоннинг жамият ва давлат ишларини бошқаришда қатнашиши тўғрисидаги конституцион қоидалар конкрет қонун шаклини олиб ривожлантирилади. Қонун лойиҳаси КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг йўл-йўриқларини ва партиянинг социалистик жамият ҳаётининг барча томонларини янада демократлаштириш тўғрисидаги шундан кейинги қарорларини амалга оширишга қаратилган.

Социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришни ва жамиятнинг сифат жиҳатидан янгича ҳолатига эришишни чуқур қайта қуришсиз тасаввур этиб бўлмайди. Бу — партия чиқарган принципиал муҳим хулосадир. Партия истиқболни назарда тутган стратегик йўлни ҳар томонлама асослаб, ишлаб чиқди ва уни комил-ишонч билан ҳаётга татбиқ этмоқда.

Ҳар бир совет кишиси қайта қуришни ғоят муҳим ижтимоий зарурат сифатидагина эмас, шу билан бирга шахсий зарурат, деб ақл-идроки ва қалби билан қабул қилиши керак. Бу эса ҳалол меҳнат қилишгина эмас, балки ўз коллективининг, шаҳари, республикасининг, бутун мамлакатнинг ишларини бошқаришда фаол қатнашиш ҳам демакдир. Бунда барча даражалардаги Советларнинг роли ғоят катта. Советлар ҳам ўз ишини, унинг услуб ва методларини қатъиян қайта қуришлари лозим.

Мамлакатнинг энг муҳим ишларини ҳал этишда, қонунларнинг лойиҳаларини муҳокама қилишда гражданларнинг барча даражалардаги иштироки — давлатчилигимиз ўзи-ўзини бошқариш асосларини ривожлантиришнинг бош йўналишидир. Бу — принципиал масала. Ленин шу масалани социалистик демократизмнинг ҳал қилувчи афзалликларидан бири, деб билган эди. Бугунги кунда халқ ҳокимиятининг энг яхши ва илғор формаларини реалликка айлантириш зарур, токи улар социализм тўғрисидаги маркса-ленинча таълимотнинг руҳи ва моҳиятига тўла-тўкис мос келсин.

Миқёслари ва теранлиги жиҳатидан улуғвор бўлган қайта қуриш меҳнаткашларнинг сиёсий фаоллигини ўстиришга кўмаклашиш билан бирга социализмнинг демократик потенциалини яна ҳам тўлароқ намоён этиш ва ундан фойдаланиш томон муҳим сифат бурилиши ясашни тақозо этади. Бу шунинг учун ҳам зарурки, муайян даврда социалистик демократиянинг бир қанча томонларида маълум ўзгариш рўй берди.

Социалистик демократияни изчиллик билан ривожлантириш ва чуқурлаштириш — аҳволни тузатиб олишнинг тўғри йўлидир. XXVII съезддан кейин янгиланиш ижтимоий ҳаёт ва давлат ҳаётининг барча қатламларига ёйилмоқда. Касаба союзлари ва комсомолнинг съездлари, ижодий союзларнинг анжуманлари янгиланиш муҳитида ўтди, турли даражалардаги раҳбар кадрлар сайлаб қўйилмоқда ва улар аттестациядан ўтказилмоқда. Янги тузилган жамоат ташкилотлари — хотин-қизлар кенгашлари, уруш ва меҳнат ветеранларининг кенгашлари, Совет маданият фонди ва бошқа ташкилотлар жанговарлик руҳида иш бошладилар.

Тараққиётимизни жадаллаштириш стратегиясида Советларнинг обрў-эътибори ва ролини ошириш демократияни янада чуқурлаштириш йўлидаги муҳим қадамдир. Маҳаллий Советларга яқинда ўтказилган сайлов бунга ниҳоятда кўмаклашди. Сайлов натижалари барча иттифоқдош республикалар меҳнаткашларининг сиёсий фаоллиги ва гражданлик етуклиги ошганлигини кўрсатди.

Советларга сайлов практикаси, кўп мандатли округларда ўтказилган эксперимент бизнинг сайлов системамизга жиддий ўзгартишлар киритиш зарурлигини тасдиқламоқда. Бу таклифни умумхалқ муҳокамасига ҳавола этиш назарда тутилмоқда. Мана шу муҳокама биз лойиҳасини кўриб чиқаётган Қонунга мувофиқ ўтказилади.

Қайта қуриш совет кишиларини янгича фикрлаш, яшаш ва ишлашга ундамоқда. Бизнинг кўз ўнгимизда авж олиб бораётган революцион ўзгартишлар моҳиятининг ўзи ҳар бир кишига катта ишларнинг шериги ва қатнашчиси бўлиш имконини беради. Муҳокама этилаётган Қонун ҳам аҳоли ижтимоий-сиёсий фаоллигини оширишнинг қудратли омили бўлиб қолади. Бу Қонун мамлакатни сиёсий, иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг асосий йўналишларига дахлдор масалалар, совет гражданларининг конституцион ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчларини амалга ошириш масалалари умумхалқ муҳокамасига қўйилишини белгилайди.

Докладчи социал сиёсатнинг энг муҳим вазифаларига тўхталиб ўтди. У табиатни муҳофаза қилиш проблемасини тилга олиб, атроф-муҳитнинг ҳолати йилдан-йилга ёмонлашиб бораётганлигини қайд этиб ўтди. Ладога ва Валдай кўллари, Севан, Балхаш ва бошқа бир қанча сув ҳавзалари ташвиш туғдирмоқда. Азов, Каспий ва Орол денгизлари тўғрисида ҳам шу гапни айтиш мумкин. Ўрта Осиёдаги ва СССРнинг Европа қисмидаги дарёлар муайян даражада булғанган. Ҳатто Енисей, Обь, Иртиш дарёлари ҳам илгаригидек соф эмас. Ҳавонинг, айниқса саноат марказларидаги ҳавонинг булғаниши давом этмоқда.

Табиатни муҳофаза қилиш иши маҳкамалар деворидан ташқарига чиқиб, чинакамига бутун халқнинг ишига айланиб қолаётган ҳозирги пайтда табиатни муҳофаза қилишга оид умумий актларнигина эмас, шу билан бирга саноат ва қурилишни ривожлантиришнинг, табиатга нисбатан бепарволик билан муносабатда бўлишнинг ноқулай экологик оқибатларини бартараф этиш ва уларнинг олдини олиш борасидаги конкрет тадбирлар ҳам кенг муҳокама қилиниши зарур.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва Совет ҳукумати жамоатчиликнинг фикрига сергаклик билан қулоқ солмоқдалар. Шимол ва Сибирь дарёлари оқимининг бир қисмини буриб юбориш соҳасидаги тайёргарлик ишлари тўхтатилди. Байкалнинг булғаниши тўхтатиб қўйилди. Бу жуда соз! Аммо ижобий силжишлар мавжуд бўлган жойларда уларни мустаҳкамлаш керак.

Муҳим масалалар ҳали жуда кўп. Уларни халқ билан ҳар томонлама маслаҳатлашгандан кейин ҳал этиш лозим. Давлат ҳаётига доир муҳим масалаларнинг умумхалқ муҳокамаси тўғрисидаги қонун шунга кўмаклашиши керак.

Партия меҳнаткашлар давлат ва жамоат органларининг фаолиятига амалда таъсир ўтказиш имкониятига эга бўлиши устида бундан буён ҳам сабот билан ишлаш зарурлигини уқтиради. Бунинг учун эса демократик ташкилотларни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш муҳимдир. Айнан ҳуқуқ, қонун ёрдамида демократия, халқнинг ўз-ўзини бошқаруви, ошкораликни кенгайтириш, граждан статусини мустаҳкамлаш соҳасидаги кўпгина энг муҳим сиёсий йўл-йўриқлар амалда конкрет равишда рўёбга чиқарилмоқда, барча учун мажбурий қилиб қўйилмоқда. Биз совет қонунларининг сифатини бундан буён ҳам яхшилаб боришимиз лозим.

Муҳим масалаларнинг умумхалқ муҳокамаси тартибини қонуннинг аниқ доираларида мустаҳкамлаб қўйиш гражданларнинг давлат қарорларини тайёрлашда иштирок этиши учун мустаҳкам ҳуқуқий гарантияларни вужудга келтиради.

Қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш чоғида бизнинг бу соҳадаги мавжуд тажрибамиз ҳар томонлама ўрганиб чиқилди. Маълумки, эллигинчи йилларнинг иккинчи ярмидан бошлаб бир қанча муҳим қонунларнинг лойиҳалари муҳокамага қўйиб келинди. Асосий Қонунимиз — 1977 йилги СССР Конституцияси лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасини алоҳида қайд этиб ўтиш керак. Уй-жой тўғрисидаги, никоҳ ва оила ҳақидаги қонун асослари, мактаб ислоҳоти лойиҳаларини халқ фойдали ва самарали тарзда кўриб чиқди. Совет жамоатчилиги сувларни, ўрмонлар, ер бағрини, ҳайвонот дунёсини, атмосфера ҳавосини, маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунларнинг лойиҳаларини ҳам муҳокама қилган.

Шу билан бирга қонунларнинг лойиҳаларини илгари муҳокама қилиш чоғида жиддий камчиликларга йўл қўйилди. Кўпинча бундай муҳокамалар ортиқча ташкилий ишларга айланиб кетиб, юзаки, гражданларнинг таклифлари ва фикр-мулоҳазаларини тегишлича таҳлил қилмай олиб борилди. Натижада кўпгина фойдали таклифлар лойиҳаларни узил-кесил ишлаб чиқиш чоғида акс эттирилмай қолди.

Иттифоқдош республикаларда ҳам демократиямизнинг бой имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланилаётгани йўқ. Республикалар Конституцияларининг лойиҳалари бундан ўн йил муқаддам муҳокама этилгандан кейин иттифоқдош ва автоном республикаларда бошқа биронта ҳам Қонун ёки кодекс халқ муҳокамасига қўйилгани йўқ. Бундай Қонун ва кодекслар фақат идоралар ва муассасалардагина айланиб юрди.

Қабул қилиниши лозим бўлган Қонун муҳокамаларни ўтказиш чоғида ўтмишда мавжуд бўлган жиддий камчиликлар йўлига ишончли ғов солиши, республикаларнинг Қонун актларини тайёрлаш практикасида ҳам қатъий бурилиш ясаши лозим.

Кўриб чиқиш учун таклиф этилаётган Қонун умумий принципларни белгилаб беради, давлат ва ижтимоий ҳаётнинг умумиттифоқ, республика ёки маҳаллий аҳамиятга эга бўлган масалаларини муҳокама қилиш ана шу принципларга асосланади. Қонун совет кишиларининг фикрларини мумкин қадар кенгроқ ифода этиш учун ишончли гарантияларни баён этган. Бунда гражданларнинг ҳуқуқларини ҳар қандай тарзда, хоҳ бевосита ёки билвосита тарзда чеклаш имкониятига йўл қўйилмайди.

Бюрократизм ва расмиятчиликка қарши кураш кенг авж олдирилган ҳозирги пайтда Қонун лойиҳаларининг умумхалқ муҳокамасини юзаки процедурага айлантириб қўймаслик жуда муҳимдир. Муҳокамага тақдим этиладиган лойиҳа билан барча гражданлар танишиб чиқишлари зарур.

Таклифлар ва фикр-мулоҳазалар устида ишлашнинг Қонунда кўзда тутилган аниқ тартиби биронта ҳам фикр-мулоҳаза ва таклиф ўрганилмай ва баҳо берилмай қолмаслигининг, меҳнаткашларнинг фикрлари ҳисобга олинишининг муҳим гарантиясидир. Бу ишни барча даражалардаги давлат ва жамоат органлари, биринчи навбатда халқ депутатлари Советлари амалга оширадилар.

Сўнгра нотиқ бундай деди: ҳамма босқичларда — мамлакат, республика миқёсида ҳам, область, шаҳар, район, қишлоқ миқёсида ҳам халқнинг фикрини ҳисобга олиш муҳимдир. Бунинг устига маҳаллий аҳамиятга эга бўлган масалаларни аҳоли муҳокама қилиши доимий практика бўлиб қолиши лозим.

Кейинги вақтларда янги сиёсий ва ҳуқуқий механизмлар ишга туширилди, уларнинг мақсади Советлар ва депутатларнинг аҳоли оммаси билан амалий алоқаларини таъминлашдан иборатдир. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети салкам бир йил муқаддам социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш учун Советларнинг ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтириш тўғрисида қарор қабул қилган эдилар. Қарор ўз вазифасини ҳозирдаёқ бажариб қўйди, деб айтиб бўлмайди.

Жумладан, СССР Олий Совети Президиумининг мажлисларида мамлакатнинг бир қанча республикалари, областлари ва шаҳарларидаги Советларнинг иши тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш ҳам ана шу ишончни мустаҳкамламоқда. Маҳаллий ҳокимият органлари ҳамиша ҳам амалда ўзларини хўжайин сифатида тутмайди, аҳоли билан маслаҳатлашишда журъатсизлик қилмоқда, муҳим масалаларни ҳал этиш чоғида меҳнаткашларниг фикрини етарли равишда ўрганмаётир ва ҳисобга олмаётир. Советлар ҳали ўзларининг янги, кенгайтирилган ҳуқуқларини тўла эгаллаб олганлари йўқ, ўз территорияларини иқтисодий ва социал ривожлантиришга бўш таъсир кўрсатмоқдалар.

Бир томондан ҳамма даражадаги Советлар, уларнинг ижроия комитетлари ҳозир ўз ихтиёрларидаги ваколатлардан зўр мамнуният изҳор қилмоқдалар, лекин иккинчи томондан, ишни аввало нимадан бошлашни, қайси масалаларни бутунлай ўзлари ҳал этишларини, қайсиларини эса юқорига бўйсунувчи ташкилотлар билан биргаликда ҳал қилишларини билмай ҳайрон бўлмоқдалар. Уларда ишга янада масъулият билан ёндашув, амалда ишни қайта қуриш, маҳкамачиликдан воз кечиш етишмаяпти, аҳоли билан маслаҳатлашиш етишмаяпти.

Социал соҳа доимий равишда жиддий эътибор беришни талаб қилади. Социал ривожланиш масалалари барча босқичдаги ҳокимият ва бошқарув органларининг диққат марказида бўлиши керак. Бизнинг қонун чиқарувчилик фаолиятимиз ҳам мана шу умумхалқ вазифасини ҳал этишга кўмаклашиши лозим, албатта. Маълумки, илгари марказда ҳам, маҳаллий органларда ҳам социал-маданий соҳанинг моддий базаси етилган проблемаларини ҳал этишнинг аҳамиятини тўла тушуниб етмадилар. Бундай аҳволни партия қатъий қоралади.

Социал масалаларнинг амалда ҳал қилиниши кўп даражада марказий министрликлар ва идораларга боғлиқ. Ана шу министрликлар ва идораларга келганда эса, уларнинг кўпи ҳозир ҳам партия съезди йўл-йўриқларидан тегишли хулоса чиқариб олмадилар, деди докладчи. Бироқ министрлик ўз йўлига-ю, маҳаллий ҳокимият органларидан эса алоҳида талаб қилинади. Квартира масалалари билан, болаларни яслига жойлаштириш билан, хизмат кўрсатиш сифати ҳақидаги эътирозлар билан одамлар аввало ўзи яшаётган жойдаги Советга мурожаат қилиши маълум эмасми, ахир. Шундай бўлиши тўғри. Лекин шундай маҳаллий Советлар ҳам кўпки, одамлар бундай Советлардан тўғри жавоб, маъноли изоҳ ололмай қайтиб кетадилар. Шундан кейин образли қилиб гапирганда Москвага хатни ёғдириб юборадилар. Бундай хатлар ва мурожаатлар жуда кўп.

Советлар учун қайта қуриш, деб таъкидлади нотиқ, соғлиқни сақлаш, социал таъминот, халқ маорифи, маданият муассасаларининг ишларини амалий жиҳатдан яхшилаш кераклигини билдиради. Айниқса, уй-жой масаласи биринчи ўринда туради. Бу муаммо ҳамон ўткирлигича қолмоқда.

Шу сабабли партия XXVII съездининг 2000 йилгача ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки уй билан таъминлаш тўғрисидаги наказн барча Совет органларининг, корхоналар ва ташкилотлар раҳбарларининг, меҳнат коллективларининг катта куч-ғайрат сарфлашини талаб қилади. Шунга қарамай, бу наказ бажарилиши керак.

Уй-жой ва қурилиш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш тўғрисида гапирганда одамлар асосли равишда сифат масаласини биринчи ўринга қўймоқдалар. Аҳолига зарур бўлган яхши сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун раҳбарларнинг масъулиятини, ҳар бир ходимнинг масъулиятини ошириш мақсадида ҳамма воситалардан, шу жумладан юридик воситалардан ҳам фойдаланиш керак. Бу хусусда Советлар ҳам принципиал позицияда туришлари лозим.

Қонунларимиз соғлом турмуш тарзи қарор топишига кўмаклашмоғи керак. Бу эса ичкиликбозлик ва алкоголизм каби оғир оқибатли қусурларга қарши муросасиз курашни давом эттиришни тақозо қилади. Маълумки, умуман мамлакатимизда вино-арақ маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва сотиш кескин камайди, меҳнат интизоми ҳам мустаҳкамланди.

Шу билан бирга баъзи районларда ичкиликбозликка қарши етарли кураш олиб борилмаяпти. Бунинг устига жойларда амалдаги қонунларга зид равишда кўпинча қандайдир бемаъни қарорлар қабул қилинмоқда. Айрим раҳбарлар кампаниячиликка, кўрилган чора-тадбирлар ҳақида расмий ҳисоботлар тузишга берилиб кетмоқдалар. Ҳисоб беришади-ю, ҳеч қандай асос бўлмаса ҳам хотиржам бўлишади ёки бироз хотиржам бўлишади. Бу йил баъзи жойларда вино-арақ маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳатто кўпайди. Аниқланган самогон тайёрлаш ҳоллари кўпайди.

Аммо биз Қонундан чекина олмаймиз ва чекинмаймиз ҳам. Мамлакатимизнинг, халқимизнинг олий манфаатлари биздан шуни талаб қилмоқда.

Қайта қуриш шароитида ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш, қонунчиликни мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини, интизом ва тартиб даражасини таъминлаш жиддий эътибор беришни талаб қилаётир. Бу соҳада ҳал этилмаган проблемалар анча — жиноятчилик ҳали кўп содир бўлмоқда, талайгина ўсмирлар ҳуқуққа зид иш қилмоқдалар. Буларнинг ҳаммаси Советларнинг кенг ва олий даражадаги масъулиятли иш жабҳасидир. Бу халқ сайлаб қўйган депутатларнинг бевосита контроллиги остида ишлаши лозим бўлган ижроия комитетларнинггина эмас, айнан Советларнинг ҳам иш жабҳасидир.

Лекин шу ўринда ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар сессиялар кун тартибига камдан-кам киритилаётганлигини, Советлар нималарни муҳокама қилаётганлиги ва нималарни ҳал этаётганлигини баъзан одамлар билмаётганлигини, бунинг оқибатида улар амалга оширилаётган тадбирларда тегишлича иштирок этмаётганликларини айтиб ўтиш зарур.

Кўриб турибсизлар-ку, бу борада демократия учун катта имкониятлар мавжуд.

Биз кўриб чиқаётган Қонун комплекс иқтисодий ва социал ривожланиш планларини, бюджетни, аҳолига хизмат кўрсатиш билан боғлиқ бўлган корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар иши масалаларини аҳоли муҳокамасига қўйишни бевосита тақозо этади. Бундай корхона, муассаса ва ташкилотларнинг иши эса ҳозирги вақтда совет кишиларини мутлақо қониқтирмаяпти.

Аҳоли билан маслаҳатлашмай туриб, амалга ошириб бўлмайдиган бошқа муҳим ишлар ҳам кўп. Бу — шаҳарсозлик, саноат корхоналарини жойлаштириш, янги уйлар ва микрорайонлар барпо этиладиган жойларни танлаш, биноларни бузиш, ёдгорликлар ўрнатиш, шаҳарларга ва кўчаларга ном бериш ва номини ўзгартириш билан боғлиқ муаммолардир. Кооператив ва якка тартибдаги меҳнат фаолияти, ёшлар уй-жой комплекслари барпо этиш каби ишларда ҳам гражданларнинг фикрини эътиборга олиш зарур.

Ҳозир бир қанча жойларда яхшиланиш сари ўзгариш белгилари кўзга ташланиб қолди. Советларнинг қарорлари лойиҳалари матбуотда эълон қилинмоқда, олдиндан меҳнат коллективларининг йиғилишларида, гражданларнинг йиғинларида, газеталарнинг саҳифаларида, конференциялар, ва кенгашларда муҳокама қилинмоқда. Лойиҳалар юзасидан фаол фикрлашиб олинмоқда. Шу тариқа одамлар ўзлари билан ҳисоблашаётганликлари н и, фикрларини ҳурмат қилаётганликларини сеза бошладилар. Муҳокама қилинаётган янги Қонун ҳамма жойда ана шундай практика учун кенг имконият очиб беради. Қонуннинг қоидалари реал мазмун билан тўлдирилиши учун, гражданлар мамлакат ҳаётининг муҳим масалаларини эркин муҳокама қила олишлари, шунингдек давлат органларининг, биринчи навбатда Советларнинг иши тўғрисида равшан тасаввурга эга бўлишлари учун ошкораликни бутун чоралар билан кенгайтириш керак. Жонли мунозаралар учун, ташаббускорлик ва ижобий фикрлар намоён бўлиши учун шароит яратиб бериш лозим. Ошкоралик бенуқсон ишлайдиган система бўлиб қолиши керак. Ҳар бир граждан давлат ва жамоат органларининг, манфаатдор шахсларнинг иши тўғрисида ҳаққоний ва етарлича тўла ахборот олиб туриши, ўз фикрини ҳам оммавий ахборот воситалари орқали, ҳам ёзма, ҳам оғзаки тарзда бемалол ифодалай олиши керак. Ахборот манбаларининг очиқ-ошкоралиги, барча босқичдаги Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари фаолиятининг очиқ-ошкоралиги ана шундай ҳуқуқларнинг гарантиясидир. Қаерда камчиликлар, кўнгилсиз ҳодисалар, Қонунни бузиш ҳоллари мавжуд бўлса, ҳаммасини телевидение эшиттиришларида ҳам, газета саҳифаларида ҳам, йиғилишлар ёки мажлисларда ҳам ҳаммага маълум қилиш керак. Бу масалалар ҳам Қонун чиқариш йўли билан ҳал этишни талаб қилади. Ошкораликни янада кенгайтиришни таъминлайдиган ҳуқуқий актларнинг қабул қилиниши партия йўл-йўриқларини амалга ошириш борасида муҳим сиёсий воқеа бўлади.

Қабул қилиниши лозим бўлган Қонун ана шундай актлар орасида биринчиси бўлади. Бу Қонун ишлаши, амал қилиши учун унинг қоидаларининг моҳияти ва вазифасини одамларга тўла-тўкис тушунтириб бериш, давлат ва жамоат органларининг қонунни бажариш хусусидаги конкрет вазифаларини белгилаб бериш керак. Республикаларда ва жойларда муҳим масалаларни муҳокама қилиш билан боғлиқ бўлган янги республика Қонун актларини ҳам ўйлаб кўриш ва тайёрлаш лозим.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган жараёнлар, ана шу жараёнларнинг мағзи бўлмиш қайта қуришнинг ўзи — Октябрь революцияси ғоялари негизида амалга оширилмоқда. Октябрь революциясининг 70 йиллиги социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш ишига қудратли омил бағишлайди, деди пировардида А. А. Громико. Биз фахрлансак арзийдиган ишларимиз бор, лекин қиладиган ишларимиз ҳам кўп. Шундай ҳаракат қилиш керакки, токи ҳар бир киши чуқурлашиб бораётган социалистик демократия шароитида яшаш ва меҳнат қилишни ўрганиб олсин. СССР Олий Совети Президиуми эътиборингизга давлат ҳаётига доир муҳим масалаларнинг умумхалқ муҳокамаси тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳасини тақдим этади ва уни қабул қилишни сўрайди.

(Давомли қарсаклар).

Доклад қисқартириб босилмоқда.

Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **П. Г. Гилашвили** музокарани бошлаб берди. Нотиқ муҳим давлат ва жамоат масалаларини муҳокама қилишда аҳолининг фаоллиги одамларнинг хабардорлигига, етилган проблемаларни ҳал этишда уларнинг бевосита иштирокига боғлиқ эканлигини ўз республика Советлари фаолияти мисолида ишонарли исботлаб берди.

Л[illegible] [illegible]сомлар союзи правлениесининг раиси депутат **Д. О. Скулме** меҳнаткашларнинг социал ва сиёсий активлиги ошганлигини, уларнинг республика табиий муҳитини ҳимоя қилиш йўлидаги курашни кучайтирганлигини таъкидлади. Нотиқ умумхалқ муҳокамаси юксак маданият даражасини ва социал мушоҳадани талаб қилишини айтиб ўтди. Бугунги кунда инсон омили ролини ошириш, одамларнинг ўзига, ўз кучига ишончини мустаҳкамлаш учун ҳамма ишлар қилинаётганлиги жуда яхши бўлмоқда.

Ҳаётимиз ошкоралигини қонун тарзида қарор топтирувчи катта ҳужжат тайёрланди. КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари депутат **Г. И. Усманов** Қонун лойиҳасини ана шундай тавсифлади. Янги Қонун акти, деб таъкидлади у, социализм даврида бошқариш халқ манфаатларини кўзлаб а[illegible] оширилиши ва тобора [illegible] меҳнаткашларнинг ўз [illegible]лана бориши ҳақидаги қоидани амалий изга кўчиради.

Мамлакатда амалга оширилаётган қайта қуриш янги қонунларнинг бутун бир туркумини қабул қилишни зарурат қилиб қўймоқда, деди СССР Фанлар академияси давлат ва ҳуқуқ институтининг директори **В. Н. Кудрявцев.**

Илмий муассасаларнинг вазифаларидан бири — ана шундай қонунлар концепциясини тайёрлашдан, яқин келажакда ва узоқ истиқболда давлат ҳуқуқий ривожланишимиз стратегиясини ишлаб чиқишдан иборат. Бу вазифа ҳозирча суст ҳал этилмоқда, деб таъкидлади нотиқ.

Киев шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси депутат **В. А. Згурский** лойиҳасини сессия кўриб чиқаётган Қонун кенг ошкоралик, меҳнаткашларнинг турли фикрларини ва таклифларини ҳисобга олиш асосида қарорларни ишлаб чиқишда гражданларнинг иштирокини кенгайтиришга кўмаклашади, деди.

Халқ активлигининг кучайганлиги, деди ёзувчи, депутат **И. П. Шамякин,** биз бугун муҳокама қилаётган ҳужжат каби қонунларни қабул қилишимизга асос бўлади. Нотиқ халқ муҳокамаси ҳаётимизга нақадар мустаҳкам сингиб бораётганлигини Белоруссия мисолида айтиб берди.

Ленинграддаги «Светлана» бирлашмаси пайвандловчилар бригадири депутат **А. В. Шелудякова** одамларнинг янгича кайфияти, уларнинг корхонадаги ишларнинг аҳволига фаол таъсир ўтказишга интилишлари ҳақида гапирди. У корхоналарнинг икки сменали иш режимига ўтиши муносабати билан бартараф этиш зарур бўлган қийинчиликларга ҳам тўхталди.

Муҳокама қилинаётган Қонун лойиҳаси давлат ҳаётининг энг муҳим масалалари юзасидан қарорларни тайёрлашга меҳнаткашларни кенг жалб этиш, демократия ва ошкораликни фаол ривожлантириш имконини беради, деди Қирғизистон ССР Тон районидаги партия XXII съезди номли колхознинг бош чўпони депутат **Т. Оқматов.**

Қонун лойиҳасини муҳокама қилиш шу билан тугади.

СССР О[illegible] Совети палаталарда [illegible] овоз бериш [illegible] давлат ҳаётидаги муҳим м[illegible]ларнинг умумхалқ му[illegible]маси ҳақида ССС[illegible] Қонунини қабул қилди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

МАМЛАКАТ ИҚТИСОДИЙ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ҲОЗИРГИ БОСҚИЧИДА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ БОШҚАРИШНИ ҚАЙТА ҚУРИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси депутат Н. И. Рижковнинг докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, шуни қайд этадики, мамлакатда амалга оширилаётган қайта қуриш —Улуғ Октябрь ишининг бевосита давоми бўлиб, шу иш билан чамбарчас боғланган ва асосий масалада — аниқ мақсадни кўзлаб социализм барпо этишда у билан бирдир.

Халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш, экономикага раҳбарликнинг таркиб топган системаси билан ишлаб чиқарувчи кучларнинг ривожланиш даражаси ўртасидаги зиддиятларни бартараф этиш юзасидан ҳукумат таклиф қилган тадбирлар партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь ва июнь Пленумлари ишлаб чиққан мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга, социализм имкониятларидан халқ фаровонлигини янада юксалтириш манфаатлари йўлида тўла-тўкис фойдаланишга қаратилган стратегик йўлни амалий равишда рўёбга чиқаришга қаратилган. Халқ хўжалиги ривожланишининг объектив қонуниятларини марксча-ленинча чуқур таҳлил этиш негизида ишлаб чиқилган шу тадбирлар— бутун совет халқи партия, совет ва хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари ва илм-фан ходимлари ижодий куч-ғайратларининг натижасидир.

СССР Олий Совети ҳисоблайдики, КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан кейин ўтган давр мобайнида совет жамияти турмуш ва фаолиятнинг барча соҳаларида туб ўзгартишлар қилиш, бу ишда кенг меҳнаткашлар оммасини фаол ва астойдил қатнаштириш йўлига мустаҳкам ўтиб олди. Айни вақтда ижтимоий ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги катта камчиликлар ҳали ҳамон давом этмоқда. Хўжасизлик, интизомни бузиш ҳоллари ҳали ҳам сезилиб турибди, аҳолига савдо ва маиший хизмат кўрсатишда анчагина орқада қолишга йўл қўйилмоқда, социал соҳанинг моддий базаси суст ривожлантирилмоқда. Бошқарув аппарати ишини қайта қуриш пайсалга солинмоқда, янги илғор ишларга қарши ҳаракат қилиш фактлари содир бўлмоқда. Мана шундай шароитда экономикадаги қайта қуриш, уни бошқариш системасида туб ўзгаришларни амалга ошириш ҳеч кечиктириб бўлмайдиган ишдир.

Бошқарув системасини такомиллаштиришнинг белгиланган илмий асосланган программаси яхлит характерга эгадир. У халқ хўжалигига раҳбарликни кенг миқёсда демократиялашни, корхоналарнинг мустақиллигини кенгайтиришни, уларни тўла хўжалик ҳисоби, ўзини-ўзи пул билан таъминлаш ва ўз-ўзини бошқариш принципларига кўчиришни кўзда тутади. Планлаштириш, иқтисодий рағбатлантириш системаси, бошқарувнинг ташкилий структуралари сифат жиҳатдан ўзгартирилмоқда. Тармоқ ва территориал бошқарувида чуқур ўзгаришлар рўй бермоқда. Асосан маъмурий усуллардан асосан иқтисодий усулларга қатъият билан ўтилмоқда. Экономикани бошқаришга янгича ёндашувнинг кўпгина элементлари тажрибада синаб кўрилди, меҳнат коллективлари уни бажонидил қўллаб-қувватладилар. Совет кишилари давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳасининг муҳокамасида ғоят қизиқиб, фаол қатнашганликлари бунинг яққол далили бўлди.

СССР Олий Совети КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленумининг экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш масалаларига оид қарорларини қўллаб-қувватлайди ҳамда бу қарорларни давлат ҳокимияти ва бошқаруви барча органларининг, меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотларининг ишига асос қилиб олиш зарур, деб ҳисоблайди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1. Мамлакат иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичида халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш юзасидан СССР ҳукумати белгилаган ҳамда социализм имкониятларини янада тўла-тўкис намоён этишга, экономикага юксак жўшқинлик, эпчиллик ва фан-техника тараққиётига мойиллик бахш этишга, ишлаб чиқариш ҳаётини демократиялашга, омманинг жонли ижодини ҳар томонлама ривожлантиришга ва инсон омилини кучайтиришга қаратилган тадбирлар маъқуллансин.

Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонунининг қабул этилиши кўзда тутилган ўзгартишларни амалга оширишда жуда муҳим аҳамиятга эга. Қонун хўжалик юритиш шароитларини тубдан ўзгартиришни, бошқарувнинг асосан иқтисодий усулларига ўтишни мустаҳкамлаши, корхоналарнинг мустақиллик чегараларини анча кенгайтириши ва уларнинг масъулиятини ошириши, ижтимоий социалистик ишлаб чиқаришда уларнинг етакчилик ролидан келиб чиқадиган ҳуқуқларни тўла-тўкис гарантиялаши, давлат бошқаруви органларининг фаолиятини қайта қуришнинг асосий йўналишларини белгилаши лозим.

Халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш соҳасидаги тадбирларни амалга ошириш давомида демократик централизм ленинча принциплари изчиллик билан рўёбга чиқарилиши, меҳнат коллективларининг роли оширилиши, ҳар бир коллектив, ҳар бир ходим ишлаб чиқаришда чинакам хўжайин бўлиб қоладиган, ишлаб чиқаришдаги интизом ва тартибни мустаҳкамлаш тўғрисида, халқ бойлигини кўпайтириш ҳақида давлат манфаатларини кўзлаб ғамхўрлик қиладиган ташкилий ва иқтисодий шарт-шароитлар яратилиши таъминланиши керак.

Белгиланаётган тадбирлар хўжалик кадрларининг ишини қатъиян яхшилашни, уларнинг тафаккурида бурилиш ясашни, бошқарувнинг иқтисодий усулларидан, меҳнатни ташкил этишнинг янги шаклларидан кенг фойдаланишни талаб қилади. Кадрларнинг ташаббуси ва социалистик омилкорлигини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, топширилган иш учун, ишлаб чиқаришнинг юксак самарадорлиги учун уларнинг масъулиятини ошириш, уларда кенг демократизм ва ошкоралик шароитида ишлаш маҳоратини вояга етказиш зарур.

2. СССР Министрлар Совети партиянинг иқтисодий стратегиясини ҳаётга татбиқ этиш чоғида:

халқ хўжалигини бошқаришни тўла хўжалик ҳисоби, ўзини-ўзи пул билан таъминлаш ва ўзини-ўзи бошқариш принциплари асосида қайта қуришга оид тадбирларнинг бутун комплекси босқичма-босқич ва изчил амалга оширилишини таъминласин, шу тариқа ўн учинчи беш йилликка яхши созланган хўжалик механизми билан қадам қўйиладиган бўлсин;

Бошқарув системаси экономикадаги чуқур ўзгартишларга, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, иш самарадорлиги ва сифатини оширишга, ишлаб чиқаришни ижтимоий эҳтиёжларни, совет кишиларининг талаб ва эҳтиёжларини қондиришга бўйсундиришга қаратсин;

Планлаштиришни ва моддий-техника таъминотини, фан-техника тараққиётини бошқаришни тубдан ўзгартириш, молия—кредит системасини, нарх белгиланишини, меҳнат ва социал ривожланишни бошқаришни такомиллаштириш, статистика ишини яхшилаш тадбирларини амалга оширсин; бошқарувнинг яхлит системаси, унинг барча элементлари ўзгариб бораётган шароитларга ва мамлакат социал-иқтисодий тараққиётининг янги вазифаларига доимо мувофиқ бўлишига эриша борсин;

Марказий иқтисодий органларнинг, министрликлар ва идораларнинг, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг, маҳаллий бошқарув органларининг фаолиятини тубдан яхшиласин, уларнинг иш услуби, форма ва методларини такомиллаштирсин, маҳкамачилик ва маҳаллийчилик, бюрократизм ва расмиятчилик кўринишларини қатъиян бартараф этсин.

3. Марказий иқтисодий органлар ва аввало СССР Госплани экономикани бошқаришни қайта қуриш юзасидан белгиланган тадбирларга мувофиқ диққат-эътиборни халқ хўжалигини илмий асосланган тарзда истиқболни кўзлаб ривожлантиришга, унинг структурасини, суръатлари ва пропорцияларини белгилашга қаратсинлар, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг ўсиши мувозанатли бўлишини, умумдавлат манфаатлари тармоқларнинг, регионлар ва корхоналарнинг манфаатлари билан боғлаб олиб борилишини таъминласинлар, ишлаб чиқаришнинг асосий бўғини — корхона ва бирлашмаларнинг фаолияти учун энг қулай шароитларни яратиш мақсадида хўжалик механизмини доимо такомиллаштирсинлар. бошқариш ва хўжалик юритишнинг иқтисодий усулларига қатъиян ўтилсин, халқ хўжалигини марказлаштирилган бошқаришга янгича қиёфа бахш этилсин, бунинг учун иқтисодий омилларнинг бутун системасидан ва биринчи галда узоқ муддатли барқарор иқтисодий нормативлардан кенг фойдаланилсин.

4. Министрликлар, давлат комитетлари ва идоралар халқ хўжалиги тармоқларини бошқаришни тубдан қайта қуришнинг КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленуми маъқуллаган йўналишларига амал қилиб, бирлашмалар, корхона ва ташкилотларга раҳбарлик шакллари ва усулларини қатъиян ўзгартирсинлар, маъмурий усуллардан асосан иқтисодий усулларга ўтсинлар, тўла хўжалик ҳисобини, ўзини-ўзи пул билан таъминлашни ва ўз-ўзини бошқаришни қўлланиш учун зарур шарт-шароит ва имкониятни таъминлаб берсинлар, шу асосда фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, халқ хўжалигининг ва аҳолининг юқори сифатли маҳсулотларга бўлган эҳтиёжларини қондиришга эриша борсинлар.

Ташкилий структураларни соддалаштириш, бўғинларни анча қисқартириш, ишлаб чиқаришнинг концентрациялашув даражасини ошириш, янги типлардаги бирлашмаларни тузиш, министрликларни йириклаштириш — тармоқ бошқарувини такомиллаштиришдаги асосий вазифа бўлиши лозим.

Министрликлар ва идоралар, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советлари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, хизмат турларини кенгайтириш, атроф-муҳитни муҳофаза этиш вазифаларини, социал соҳани ривожлантиришнинг бошқа масалаларини ҳал этиш соҳасидаги ўз ишларида ўзаро баҳамжиҳат ҳаракат қилишни кучайтирсинлар, уюшқоқлик ва собитқадамлик билан ишласинлар.

5. Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари, Министрлар Советлари территорияларни комплекс иқтисодий ва социал ривожлантиришни таъминлаш, ҳар бир республиканинг мамлакат яхлит халқ хўжалик комплексини мустаҳкамлашга қўшаётган ҳиссасини кўпайтириш мақсадида республикаларнинг халқ хўжалигига раҳбарлик системасини қайта қурсинлар. Бунда республикалар иттифоқ даражасидаги бошқарув структурасидан нусха кўчиришдек ўзини оқламаган иш усули тугатилсин, демократизм ва ошкоралик ривожлантирилсин, бошқарув аппаратидаги маъмуриятчиликка, маҳаллийчилик ва бюрократизмга қарши мурососиз кураш олиб борилсин, хўжалик ва социал-маданий қурилишда халқ депутатлари маҳаллий Советларининг фаолиятини янада кучайтиришга эришилсин.

6. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ўз территорияларида хўжаликни бошқаришни қайта қуриш чоғида экономиканинг комплекс ривожланишини таъминласинлар, социал соҳани ривожлантириш даражасини анча оширсинлар, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига, юқори сифатли халқ истеъмол моллари ва хизматларга, уй-жойга, медицина, транспорт хизмати ва бошқа турдаги хизматларга бўлган эҳтиёжлари ғоят тўла-тўкис қондирилишини таъминласинлар, табиатни муҳофаза этиш фаолиятини кучайтирсинлар. Резервларни қидириб топиш ва ишга солиш, регионларнинг ижодий имкониятларидан яхшироқ фойдаланиш, бирлашма, корхона ва ташкилотлар қайси идорага бўйсунишидан қатъи назар уларнинг самарадорлигини ва юқори унум билан ишлашини ошириш учун шароит яратиш ҳамда шу асосда маҳаллий бюджетларнинг даромад негизини кўпайтириш ҳисобига иқтисодий ва социал ривожланишга раҳбарлик қилиш соҳасида ўзларига бериб қўйилган кенг ҳуқуқларни тўла-тўкис рўёбга чиқарсинлар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ва аҳолига хизмат қилишнинг кооператив формалари, гражданларнинг якка тартибдаги меҳнат фаолияти ҳар томонлама кенгайтирилсин. Меҳнат коллективларининг ваколатларини реал равишда амалга ошириш, социал адолат принципларини ҳаётга фаол татбиқ этиш чора-тадбирлари кўрилсин.

7. СССР Министрлар Совети Иттифоқи Совети билан Миллатлар Совети доимий комиссияларининг, шунингдек СССР Олий Совети депутатларининг мамлакат иқтисодий тараққиёти ҳозирги босқичида халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш чоғида айтган таклиф ва мулоҳазаларини кўриб чиқиб, зарур чора-тадбирларни қабул этсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1987 йил 30 июнь.

ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШГА— УМУМХАЛҚ ЭЪТИБОРИ

Табиатни муҳофаза қилиш республика жамияти кенгашининг 29 июнь куни Тошкентда бўлиб ўтган пленумида КПСС XXVII съезди қарорлари асосида табиий ресурсларни ҳимоя қилиш ва улардан оқилона фойдаланишда аҳолининг иштирокини кучайтириш юзасидан жамиятнинг ташкилотчилик ва тарғиботчилик иши масалалари муҳокама қилинди. Мажлисни Ўзбекистон Табиатни муҳофаза қилиш жамияти республика кенгаши президиумининг раиси П. Романовский бошқарди.

Докладда ва нутқларда уқтириб ўтилдики, гарчи кейинги вақтларда республикада табиатни муҳофаза қилиш иши бирмунча жонланган бўлса-да, бироқ ўтмишда йўл қўйилган жиддий хатоларнинг оқибатлари сусткашлик билан бартараф қилинмоқда.

Масалан, бултур кўрилган чора-тадбирлар туфайли Андижон, Бухоро, Самарқанд, Сирдарё, Наманган, Фарғона областларида атмосферага зарарли моддаларни учириб юборишни қисқартиришга муваффақ бўлинди. Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда заҳарли химикатларни ишлатиш камайди. Шу йилдан эътиборан дефолиант сифатида бутифос ишлатиш тақиқланди. Дарахт кўчатлари экиш кенгайтирилди. Табиатни муҳофаза қилиш муаммоларини муҳокама этишда ошкоралик кенгайтирилганлиги туфайли ишда ижобий силжишларга эришишга муваффақ бўлинди.

Шу билан бирга, дейишди пленум қатнашчилари, Ўзбекистондаги экологик вазият жиддийлигича қолмоқда. Турли сабабларга кўра, сув ҳавзалари, атмосфера ҳамон булғатилмоқда, ер-сув ва ўрмон ресурсларидан оқилона фойдаланилмаяпти. Бунинг яна бир сабаби шуки, жамият бўлинмаларида сезиларли қайта қуриш рўй бермади, ижрочилик интизоми унчалик юқори даражада эмас, вужудга келаётган муаммоларни ҳал этишга жамоатчилик суст жалб этилмоқда.

Пленумда кўрсатилган камчиликларни тезроқ тугатишга, жамиятнинг ташвиқотчилик фаолиятини кучайтиришга, республика аҳолисини табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Қонунни бузишларга қарши актив жалб этишга қаратилган комплекс чора-тадбирлар белгиланди.

Пленум ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари — республика Давлат агросаноат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков қатнашди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ГУЛИСТОН, 29 июнь. (ЎзТАГ). Сирдарё область партия комитетининг бугун бўлиб ўтган пленумида область партия, совет, хўжалик ташкилотларининг партия XXVII съезди талаблари, КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленуми кўрсатмалари асосида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ва сифатини ошириш, аҳолига савдо ва маиший хизматни яхшилаш вазифалари муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи секретари А. Ф. Клепиков доклад қилди.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг материаллари

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил 25—26 июнь кунлари бўлиб ўтган Пленуми материаллари алоҳида китобча қилиб чиқарилди. Унга Пленум тўғрисидаги информацион билдириш, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Пленумдаги доклади ва якунловчи нутқи, Пленумнинг «Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш соҳасида партиянинг вазифалари тўғрисида»ги, «КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференциясини чақириш тўғрисида»ги қарорлари, шунингдек «Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуришнинг асосий қоидалари» киритилган.

Китобча Сиёсий адабиёт нашриётида чиқарилди.

(ТАСС).

ЮГОСЛАВИЯДА НАШР ЭТИЛДИ

БЕЛГРАД, 29 июнь (ТАСС). «Младинска книга» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев нутқлари ва докладлари тўпламини серб-хорват тилида босиб чиқарди. Унга 1985 йил апрелидан 1986 йил февралигача бўлган даврдаги материаллар киритилган, тўплам материалларида КПСС билан Совет давлатининг ички ва ташқи сиёсати таҳлил этилган.

Совет жамияти тарихининг ҳозирги босқичи ижтимоий тараққиётнинг кўпгина принципиал соҳаларида бурилиш давридир, деб таъкидланади нашрга берилган сўз бошида. СССРда рўй бераётган ўзгартишларнинг моҳияти — мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришдан, жамиятни сифат жиҳатдан янги поғонага кўтаришдан иборат. Бунда гап аввало, янада интенсив ривожланиш изларига ўтиш ҳақида боради.

Китоб материалларида КПСС билан Совет давлати халқаро фаолиятининг тагзаминли асослари акс эттирилган. М. С. Горбачев ўртага ташлаган тинчлик ташаббуслари термоядро фалокати хавфини тугатишга, қуролланиш пойгасини, аввало ядровий қуролланиш пойгасини жиловлашга, космоснинг ҳарбийлаштирилишига йўл қўймасликка қаратилган, деб таъкидлайди нашриёт.

ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИКЛАРДАН— МЕҲНАТКАШЛАР ДАСТУРХОНИГА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ ДОИМИЙ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИДАН

...орхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликлари ...ар ва қишлоқлар аҳолисини қишлоқ хўжалик маҳсулоти билан таъминлашда ...ра муҳим роль ўйнамоқда. Республикада бу хўжаликларни мустаҳкамлаш юзасидан муайян ишлар қилинди. Бироқ шу муҳим тармоқнинг ривожланиш суръатлари ва сифати ҳозирча ...уннинг талабларига жавоб бера олмайди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Агросаноат комплекси доимий комиссиясининг 29 июнь куни Тошкентда бўлиб ўтган мажлисида мана шу фикр қайд этилди. Депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг СССР Озиқ-овқат программаси талаблари асосида корхона ва ташкилотлар ёрдамчи хўжаликларини, гражданлар шахсий хўжаликларини янада мустаҳкамлаш ҳамда уларнинг самарадорлигини ошириш юзасидан республика халқ депутатлари Советларининг иши тўғрисидаги қарори Наманган область халқ депутатлари маҳаллий Советлари томонидан қандай бажарилаётганини кўриб чиқдилар.

Сўзга чиққан депутатлар Т. Х. Собитов, М. М. Мирзаев, К. Ҷиндоров, В. И. Плетнев маҳаллий Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари, агросаноат комплекси органлари Наманган областидаги корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларига қониқарсиз раҳбарлик қилаётганликларини, уларга самарали амалий ёрдам бермаётганликларини, гражданларнинг шахсий хўжаликлари имкониятларидан унчалик тўлиқ фойдаланмаётганликларини айтдилар. Шойи газламалар комбинати, химия заводи, уйсозлик комбинати ва бошқа бир қанча корхоналарнинг ёрдамчи хўжаликлари иши мана шундай аҳволда эканлиги айтилди. Кўпгина йирик меҳнат коллективларининг умуман ёрдамчи хўжаликлари йўқ. Бултур ўттизта ёрдамчи хўжалик асоссиз равишда тугатиб юборилишига йўл қўйилди, мавжуд мана шундай хўжаликларда эса чорва туёғи, паррандалар сони қисқарди, сут ва тухум етиштириш камайди. Депутатлар ёрдамчи хўжаликларга ажратилган ерлардан яхши фойдаланилмаётганлигига, шу хўжаликлардаги ўғирлик ва суиистеъмол фактларига, шахсий хўжаликларнинг имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланиш муаммоларига область маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг эътиборини қаратдилар.

Масалан, «Узагропромстрой»га қарашли 2-қурилиш тресги ёрдамчи хўжаликлар барпо этиш учун ажратилган беш юз гектар ердан 446 гектарини ўзлаштирмаганлиги каби аҳволга ортиқ тоқат қилиб бўлмайди. Область ёрдамчи хўжаликларининг эҳтиёжлари учун ажратилган ерларнинг учдан бир қисми умуман бўш ётибди. Нотиқлар Советлар томонидан ёрдамчи хўжаликларнинг ер, моддий ва меҳнат ресурсларидан фойдаланиш учун корхона ва ташкилотларнинг раҳбарларига нисбатан талабчанликни ошириш зарурлигини кўрсатиб ўтдилар. Зарар кўраётган майда ёрдамчи хўжаликларни кооперация негизларида бирлаштириш, шахсий хўжаликлардан олинган қишлоқ хўжалик маҳсулотини активлик билан топшираётганларни рағбатлантириш масалалари кўриб чиқилди.

Доимий комиссия қабул этган қарорда Наманган область ижроия комитетининг эътибори ёрдамчи хўжаликларга, уларни аҳоли эҳтиёжларини янада тўла-тўкис қондирадиган тарзда ривожлантиришга раҳбарлик қилиш даражасини ошириш зарурлигига қаратилди. Шу мақсадда бундай хўжаликлар миқдорини кўпайтиришга, уларни зарур нарсаларнинг ҳаммаси билан таъминлашга интилиш муҳим вазифадир. Қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришнинг маҳаллий имкониятлари ва резервларидан тўлиқроқ фойдаланиш, гражданларнинг чорва ва парранда боқишга, олинган маҳсулотни давлатга топширишга қизиқтирувчи шарт-шароитларни яратиш тавсия қилинди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Москвада бўлиб ўтган хотин-қизлар жаҳон конгресси қатнашчиларидан катта бир группаси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда. Меҳмонлар Самарқандга сафар қилдилар, қадимий шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар.

Конгресс қатнашчилари Тошкентда Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлиб, республика пойтахтидаги бир қанча саноат корхоналарининг меҳнаткашлари билан учрашдилар. Хотин-қизлар ҳаракатининг активлари болалар боғчаларининг бирида, шаҳар касалхонасида бўлдилар, Тошкент областининг хўжаликларига бордилар.

— Кўҳна Ўзбекистон диёридаги самимий учрашувлар Москва конгрессидан олган таассуротларимизни бойитди, — деди бразилиялик пианиночи, Сан-Паулу консерваториясининг профессори Эужениа Аронович. — Совет кишиларининг самимий дўстликларига, тинчлик ғояларига ҳамиша содиқликларига, уруш чиқиш хавфининг олдини олиш иштиёқида эканликларига бу ерда яна бир бор қаноат ҳосил қилдик.

(ЎзТАГ).

КАДРЛАР ЎҚУВИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги республика раҳбар ходимлари малакасини ошириш институтида тингловчилар навбатдаги туркумининг машғулотлари тугади.

Тингловчилар орасида область ижроия комитетлари раисларининг қурилиш масалалари билан шуғулланувчи ўринбосарлари, бошқармаларнинг бошлиқлари, министрликлар ва қурилиш комплекси идораларининг қурилиш-монтаж трестлари раҳбарлари, ишлаб чиқариш соҳаси министрликлари, идоралари, давлат комитетлари, Госснаб, нефть маҳсулотлари таъминоти Давлат комитети марказий аппарати бошқармалари ва бўлимларининг раҳбарлари, Ўзбекистон ССР Нархлар давлат комитети системасининг ходимлари, саноат ва ...анспорт корхоналари, ...малари ва аҳолига ...й хизмат кўрсатиш ...малари, район ва ...социал таъминот бўлимларининг раҳбарлари бор. Қисқа муддатли программа асосида министрликлар, идоралар, бирлашмалар, илмий-тадқиқот институтлари ва конструкторлик бюроларининг ташқи иқтисодий алоқалар масалалари билан шуғулланувчи ходимлари ҳам ўқитилди.

Ўқиш давомида социализмни такомиллаштириш, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш жараёни, халқ хўжалиги тармоқлари — бошқарувини яхшилаш, Совет давлат қурилиши ва ҳуқуқининг актуал проблемалари ўрганилди. КПСС XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми, Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди талаблари ва шу йил июнь ойида КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгаш материаллари асосида республика марказий органлари, хўжалик ташкилотлари, социал таъминот муассасалари аппаратлари ишини қайта қуриш практикасига алоҳида эътибор берилди.

«Давра столи» атрофида факультатив машғулотлар бўлиб ўтди. Унда тўла хўжалик ҳисоби шароитида хўжалик юритишнинг иқтисодий механизмини такомиллаштириш проблемалари, бутун халқ хўжалик комплексини бошқариш, социалистик корхоналарнинг ҳуқуқлари ва мустақиллигини кенгайтириш ҳамда ўзини-ўзи бошқариш ва демократиялаш принципларини чуқурлаштириш проблемалари муҳокама қилинди.

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкентдаги филиалида, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалик ютуқлари виставкасида, республика техника уйида, СССР 50 йиллиги номли «Тошкент трактор заводи», «Узбексельмаш» ва «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаларида, йирик панелли 3-уйсозлик комбинатида, 19-қурилиш бошқармасида, илмий-техника информацияси ва техник-иқтисодий тадқиқотлар Ўзбекистон илмий-текшириш институтида, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш бош техник хизмат станциясида, «Узглавметаллоснабс б и т» бошқармасида, Тошкент шаҳридаги Фрунзе район социал таъминот бўлимида сайёр тематик машғулотлар ўтказилди.

Ўзбекистон ССР Нархлар давлат комитетининг раиси Қ. А. Аҳмедов, Ўзбекистон ССР Госстройи раисининг ўринбосари В. Э. Сташис, СССР қурилиш банки Ўзбекистон конторасининг бошқарувчисининг ўринбосари Т. А. Алматов, Ўзбекистон ССР Госснаби бошлиғининг ўринбосари О. Г. Пшеничний, Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим министрининг ўринбосари Н. М. Науменко, Ўзбекистон ССР қурилиш министрининг ўринбосари Ю .Н. Артемов, республика социал таъминот министрининг ўринбосари Н. Н. Назиров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги СССР ташқи савдо министрлигининг вакили Р. А. Муталов, Бутуниттифоқ ташқи савдо академиясининг профессорлари Ф. М. Левшин, В. П. Шалашов, Ўзбекистон олимлари лекция ўқидилар.

(ЎзТАГ).

ЖАҲОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

Чет эл матбуоти КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида қабул қилинган қарорларнинг кўлами ва муҳимлигини таъкидлаб, унинг якунларини шарҳлашни давом эттирмоқда. Бу қарорлар, деб уқтиради кўпгина матбуот органлари, экономикани бошқаришни тубдан ислоҳ қилишга, бутун жамиятни совет жамиятида чуқур ўзгартишларни амалга оширишга сафарбар этишга қаратилган бўлиб, социализмни такомиллаштириш ва мустаҳкамлашда шубҳасиз муҳим тарихий босқич бўлиб қолади.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми, деб ёзади Болгариянинг «Работническо дело» газетаси, экономикани ва бутун хўжалик механизмини бошқаришни тубдан ислоҳ қилиш программаси билан КПСС йилномасига киради. Софияда чиқадиган «Поглед» ҳафталик газетаси «Октябрнинг бевосита давоми» деган сарлавҳа остида шарҳ бериб, совет экономикасини бошқаришни ислоҳ қилишнинг мазмуни ва йўналишлари кўпроқ социализм, кўпроқ демократия таъминланишида ўз ифодасини топаётганлигини уқтириб ўтади.

Парижнинг «Монд» газетаси иқтисодий ислоҳот рўёбга чиқиши мумкин бўлган тадбир эканлигини таъкидлайди. Совет экономикасининг бирорта соҳаси туб ўзгаришлардан четда қолмади, деб ёзади газета. Франциянинг бошқа бир «Матэн» ...си Совет ...

Иттифоқдаги кенг кўламли иқтисодий ислоҳотни Пленум қатнашчилари якдиллик билан қўллаб-қувватлаганлигига эътиборни жалб этади.

Ҳиндистоннинг «Декан геральд» газетаси КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Пленумда сўзлаган якунловчи нутқини баён этиб, совет жамияти янгиланиб ва ҳаракатга келиб, янги мазмун касб этганлигини, амалий ҳаракатлар эса тобора активлашиб, янада сезиларли натижалар бераётганлигини таъкидлайди.

Венгриянинг «Непсабадшаг» газетаси ВХР Давлат кенгашининг ўз ишини тамомлаган сессияси якунларини шарҳлаб, ҳозирги вақтда давлатнинг иқтисодий сиёсатини амалга ошириш учун янада унумли ишлаш, зўр изчиллик кўрсатиш зарур, деб ёзади. Меҳнаткашлар коллективларини қарорлар қабул қилишга жалб этиш, шунингдек иқтисодий жараёнларни тез англаб олиш, билимдонлик бунинг зарур шартидир.

Франциянинг «Либерасьон» газетаси бугун Европа иқтисодий ҳамжамияти кенгашининг давлат ва ҳукумат бошлиқлари иштирокида Брюсселда очиладиган сессияси тўғрисида ёзиб, учрашув Европа иқтисодий ҳамжамиятида молиявий ва сиёсий қийинчиликлар туфайли хавотирлик кучайган вазиятда ўтишини таъкидлайди.

Газеталар Жанубий Кореяда кескин аҳвол сақланиб қолаётганлиги тўғрисида ёзади. Жанубий Корея шаҳарларида бўлиб ўтаётган ҳукуматга қарши намойишлар мамлакатда диктаторлик тартибини ўзгартиришни истамаётган президент Чон Ду Хван ғоят номатлуб шахс бўлиб қолаётганлигидан далолат беради. У ўз мамлакати гражданларига кўпроқ эркинликлар беришни ваъда қилаётган бир пайтда полиция 20 дан ортиқ кишини кўздан ёш оқизувчи гранаталар ёрдамида тарқатиб юбормоқда ва ҳатто ер ости ўтиш жойларига ҳам гранаталар ташламоқда, деб ёзади «Монд» газетаси.

(ТАСС, 29 июнь).

• Украинада Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари олдидан

УКРАИНАГА МАРҲАБО

Фусункор лира фонида бамисоли китобдек очилган Ўзбекистон ва Украина Совет Социалистик Республикаларининг давлат байроқлари тасвирланган рангдор эмблема Киевнинг кўча ва майдонларида савлат тўкиб турган кўм-кўк азим каштанлар ва сарвқомат тераклар манзарасига ҳусн бўлиб тушди. Бу эмблема июль ойининг биринчи ўн кунлигида Украинада ўтказиладиган Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунларининг тимсолидир.

Днепр соҳилидаги қаҳрамон шаҳарда дўстлик ва қардошлик байрамига зўр ҳафсала билан ҳозирлик кўрилмоқда, шаҳар аҳолиси азиз дўстлари — ёзувчи ва композиторлар, рассом ва кинематографчилар билан янги учрашувга мунтазир эканлигини қувонч билан изҳор қилмоқда.

Республиканинг энг катта концерт зали — одатга кўра энг муҳим воқеалар ва тантаналар ўтказиладиган «Украина» маданият саройи меҳмонларнинг келишига ораста қилиб безатилмоқда. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги арафасида шаҳарнинг марказий магистралида шу азим бино қад кўтарган эди. Уни бино қилишда Совет Иттифоқининг 350 га яқин турли ташкилот ва корхонаси қатнашган. Саройнинг ёруғ ва ҳашамдор интерьерлари — украин конлари анвойи табиий рангдор тошлари жилвасини акс эттиради. Бу мўъжизакор ранглар мажмуасида халқ меъморчилиги анъаналарини давом эттираётган Украина архитектурасининг ўзига хос хусусиятлари ифодаланган.

2 июль куни «Украина» маданият саройи залида Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунларининг тантанали очилишига тўрт мингдан кўпроқ томошабин тўпланади. Байрамнинг ёпилишига бағишланган якунловчи дўстлик концерти ҳам шу ерда 8 июль куни бўлади.

Украина ССР пойтахтининг энг катта кинотеатри «Киев руси» залларида безакчи рассомлар панно ва афишалар устида ишламоқдалар. «Рус шаҳарларининг онаси» — Киевнинг 1500 йиллигида қурилган бу кинотеатр Бутуниттифоқ ва республика кинопремьералари, тематик юбилей кино кўрсатувлари ўтказиладиган марказий жой бўлиб қолган. Қардош республикалар кинематографчиларининг корхоналар меҳнаткашлари билан учрашувлари шу ерда тез-тез ўтказилиб туриладн. Бу меҳнаткашлар Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари доирасида ўтказиладиган кинофестиваль фильмларининг биринчи томошабинлари бўладилар. А. П. Довженко номидаги Киев студиясининг экран усталари ўз касбдошларини қувонч билан табриклаб кутиб оладилар: Улуғ Ватан уруши йилларида Ўзбекистонда суратга олинган «Александр Пархоменко» фильми устида олиб борилган ишлар студиянинг таржимаи ҳолидаги унутилмас воқеа бўлиб қолган. Довженкочилар 70-йилларда суратга олган «Ўн уч терак кўчаси» картинаси эса зилзиладан кейин Тошкентни қайта тиклаган совет кишиларининг интернационал қардошлигини таранпум этган эди.

Киевликлар республика Рассомлар уйини ўзбек рассомлари, ҳайкалтарошлари, графиклари, амалий-декоратив санъат усталари ихтиёрига бериб қўядилар. Шаҳарнинг кўҳна майдонларидан бири — Львов майдонидаги бинода қардош республиканинг ҳаётини тасвирловчи суратлар кўргазмага қўйилади. Ўзбекистон турли шаҳарлари фотоусталарининг ишлари ёрдамида шу ернинг ўзида Алишер Навоий юртига «саёҳат» қилиш мумкин.

Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари штабида байрам қатнашчиларининг маршрутлар бўйлаб қиладиган сафарлари сўнгги тафсилотларига аниқликлар киритилмоқда. Улар Донецк ва Ворошиловград шахтёрлари, металлурглари, машинасозлари билан, адабиёт ва санъат арбоблари билан, Львов ва Ивано-Франковск ёшлари, Николаев ва Одесса ғаллакорлари, кемасозлари, докерлари билан учрашадилар.

Қардош республика вакиллари, Украинада бўлган пайтларида ишчи ва колхозчиларнинг, ижодкор зиёлиларнинг меҳнатдаги ютуқлари билан танишадилар. Тинчлик билан ўтган 40 йил мобайнида украин шаҳар ва қишлоқлари нақадар гуллаб-яшнаганини, ҳозир партиянинг қайта қуриш ва жамият турмушини янгилаш йўлини бажонидил амалга ошираётган корхона ва хўжаликларнинг иқтисодий имкониятлари нақадар ошганлигини улар ўз кўзлари билан кўрадилар

Ўзбекистон вакиллари тайёрлаган ижодий учрашувлар, концертлар ва кўргазмаларга қўшимча қилиб, Украина ССР «Билим» жамиятининг активлари саройлар ва маданият уйларида, кутубхоналар, музейлар, паркларда, ўқув юртларида тематик кечалар, китобхонлар конференциялари, халқларнинг ленинча дўстлигига бағишланган лекция ва докладлар уюштирадилар.

— Дўстлик ва қардошлик байрами СССР халқларига порлоқ ва бахтли ҳаёт йўлини, ўз ижодий кучлари ва истеъдодларини равнақ топтириш йўлини очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги нишонланадиган йилда ўтказилишида чуқур рамзий маъно бор, — деди Украина ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Украинада Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунларига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилот комитетининг раиси М. А. Орлик РАТАУ мухбири билан суҳбатда. — Жамиятни революцион қайта қуришдек жўшқин давримиз бу байрамга янги мазмун бахш этади, ёзувчиларнинг сўзи, рассомлар, композиторлар, кинематографчиларнинг юксак коммунистик идеалларни, совет турмуш тарзини тасвирловчи асарлари қайта қуришга таъсирчан ҳисса қўшмоқда. Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун кураш, дастлабки беш йилликлар, Улуғ Ватан уруши йилларида республикаларимизнинг халқларини бирлаштирган тақдир, уларнинг маданиятларини абадул-абад қондош-жондош қилиб қўйди, халқлар ўртасида мустаҳкам дўстлик кўпригини қурди. Украинада Ўзбекистон ССР адабиёти ва санъати кунлари уларнинг бир-бирларини ўзаро бойитиши йўлидаги яна бир қадам бўлади. Бу кунлар совет кишиларининг социалистик интернационализм ғояларига содиқлигини намойиш этади, маънавий бойликлардан бир-бирларини баҳраманд этишга хизмат қилади.

Биз дўстлар билан бўладиган учрашувга муштоқмиз. Уларга чин кўнгилдан бундай деймиз: меҳмондўст диёримизга хуш келибсизлар!

Л. КОРОБЧАК,
Л. КИСЕЛЕВА,
РАТАУ мухбирлари.

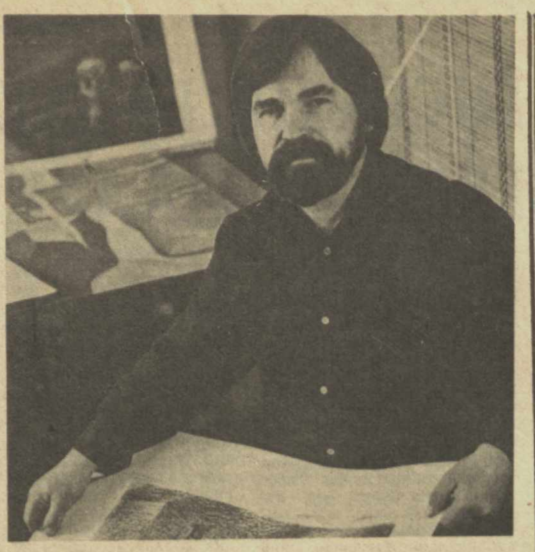

Талантли рассом, Ҳамза номидаги республика Давлат мукофотининг лауреати Марат Содиқов кейинги йилларда сиёсий плакат жанрида самарали ижод қилмоқда. Даврнинг долзарб проблемалари, хусусан Ер юзида тинчликни сақлаб қолиш учун кураш унинг кўп асарлари мавзунини ташкил этади. Сиёсий плакат жанрида баракали ижод қилишида рассомнинг чет мамлакатларга саёҳатлари ҳам муҳим роль ўйнамоқда.

Суратда: рассом М. Содиқов ва унинг «Ангрен—саноат шаҳри» туркумидан фоторепродукция.

В. Дубровский фотолари.

РЕКЛАМА ✱ ЭЪЛОНЛАР

СССР Алоқа министрлигининг
ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ
1987-1988 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚИШГА 8-10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ТЕХНИКУМ ТЕЛЕВИЗИОН ТЕХНИКА ВА РАДИОРЕЛЕ АЛОҚАСИ, РАЙОН ЭЛЕКТР АЛОҚАСИ ВА РАДИОЛАШТИРИШ (фақат кундузги бўлим), АВТОМАТИК ЭЛЕКТР АЛОҚА, ЛИНИЯ-КАБЕЛЛИ АЛОҚА ИНШООТЛАРИ, ПОЧТА АЛОҚАСИ, КЎП КАНАЛЛИ ЭЛЕКТР АЛОҚАСИ, ТЕЛЕГРАФ АЛОҚАСИ ВА МАЪЛУМОТЛАРНИ УЗАТИШ, БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ (сиртқи бўлим) ИХТИСОСЛИКЛАРИ БЎЙИЧА МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

Техник ихтисосликлар бўйича кундузги бўлимга 8-синф маълумоти билан ўқишга кираётганлар 3 йилу 10 ой, 10-синф маълумотига эга бўлганлар — 2 йилу 8 ой таълим оладилар.

«Почта алоқаси» ихтисослиги бўйича 10-синф маълумоти билан ўқишга кирувчилар — 1 йилу 10 ой таълим оладилар.

Техник ихтисосликлар бўйича 10-синфни битириб техникумнинг сиртқи бўлимига ўқишга кираётганлар — 3 йил, «Почта алоқаси» ихтисослиги бўйича — 2 йил, «бухгалтерлик ҳисоби» ихтисослиги бўйича — 2 йил таълим оладилар.

Бошқа шаҳарлардан келган ўқувчилар ётоқхона билан таъминланадилар,

Кундузги бўлимнинг ўзлаштирувчи ўқувчилари ойига 30 сўм, аълочилар — 30 сўмга яна қўшимча 25 процент стипендия билан таъминланадилар. Техникумнинг кундузги бўлимини имтиёзли диплом билан тамомлаганлар ўқишни давом эттириш учун институтларга юборилади.

Техникумда имтиёзли овқатланиш (50 процент арзонлаштирилган) **ташкил этилган.**

ЎҚИШ РУС ВА ЎЗБЕК ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Аризалар: кундузги бўлимга — 8-синф маълумотига эга бўлганлардан — 31 июлгача, 10-синф маълумотига эга бўлганлардан 10 августгача қабул қилинади.

Аризалар сиртқи бўлимга: 10-синф маълумотига эга бўлганлардан 10 августгача қабул қилинади; 8-синф маълумотига эга бўлганлар сиртқи бўлимга қабул қилинмайди.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), медицина справкаси (086/У форма), 6 дона фотосурат (2х3 см), меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишловчилар учун).

Кириш имтиҳонлари кундузги ва сиртқи бўлимларда — 1 августдан 20 августгача ўтади. 8-синф маълумотига эга бўлганлар — математикадан (оғзаки), она тили ва адабиётидан (диктант); 10-синф маълумотига эга бўлганлар — математикадан (оғзаки), она тили ва адабиётидан (иншо) имтиҳон топширадилар.

Адрес: 700189, Тошкент шаҳри, 189-алоқа бўлими, Усмон Юсупов кўчаси, 70-уй (18, 44, 48, 97-автобуслар, 10-троллейбуснинг «Лабзак», 10, 23, 27-трамвайларнинг «Алоқа техникуми» бекатлари). Телефонлар: 41-35-58, 41-35-68.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги
ТРАВМАТОЛОГИЯ ВА ОРТОПЕДИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходим (медицина фанлари кандидати), **кичик илмий ходим:** қаттиқ жароҳат бўлими;
кичик илмий ходимлар: умуртқа патологияси бўлими (2), лаборатория рентгенология группаси (биохимия);
катта илмий ходим (медицина фанлари кандидати): социал гигиена тадқиқотлари группаси.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Адрес: Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 78-уй. Телефонлар: 33-10-30, 33-12-35.

• Йўқолсин бидъат

СОХТА МАШОЙИХЛАР

ЁКИ «МУҚАДДАС» ЖОЙЛАРНИНГ СИРИ ОЧИЛГАНЛИГИ ХУСУСИДА

Деҳқонбозор қишлоғи қабристонида юз берган воқеани эшитиб, овчи дўстим Раҳим оғанинг ҳикояси эсимга тушди. Ҳикоянинг қисқача мазмуни шундай:

— Баҳор кунларидан бирида Аму соҳилидаги тўқайга овга чиққандим. Ов бароридан келмагани бир ёқ, шундоқ қарасам, пичоғим қинида йўқ. Энди нима қиламан, сопи кумушдан эди-я. Пичоқни роса изладим, тополмадим. Қоронғи тушгач, кетишга тараддудландим. Кейинроқ келиб қидиришни мўлжалладим-да, адашмаслик учун бир туп юлғуннинг учига даструмолимни боғлаб кетдим. Ташвиш билан бўлиб, орадан анча вақт ўтди. Кунлардан бир кун яна шу тўқайга овга чиқдим. Бояги юлғунни излаб юрганимда, қулоғимга одамлар овози эшитилди. «Овчилар бўлса керак» деб ўйладим, яқинроқ бордим. Юлғун ёнида ўрта яшар киши билан икки аёлни учратиб, ҳайрон бўлдим. Суриштириб билсам, улар зиёратга келишибди. Гўё бу ўсимлик муқаддас эмиш. Шохларига латта-лутта танғиб ташланганлигини кўриб, ёқамни ушладим. Мен боғлаб кетган даструмол ҳам ўз ўрнида турибди. Баъзи хурофотчилар юлғунни муқаддаслаштирганини англаб ўзимни айбдор ҳис қилдим. Ахир, мен рўмолни дарахтга бу мақсадда боғламаган эдим-ку.

Энди Деҳқонбозор қишлоғи қабристонидаги воқеага ўтамиз. Ҳашаматли кўк гумбаз узоқдан кўзга ташланади. Яқин борсангиз, қизиқ манзарага дуч келасиз. Гумбаз устида туғ ҳилпираб турибди, пастки қисмидаги илгаклар оқ чит ва латталарга тўлиб кетган. Зиёратчилар гумбазли мақбарани тавоф қилишади, ҳокини пешоналарига суртишади, билар-билмас минғирлаб оят ўқиган нафс бандасига назрниёз узатишади.

— Қайси машойихнинг мақбараси бу? — сўраймиз.

— Бу ерга Муҳаммад Ёқуб эшон ҳазратлари дафн этилган.

— Муҳаммад Ёқуб эшон. Ким бўлган у? Қайси замонда яшаб ўтган?

Сир яқинда ошкор бўлди. Қишлоқ қариялари сохта эшоннинг башарасини очиб ташлашди:

— Ўн йиллар илгари бу гумбаз йўқ эди. У Матёқуб деган катта бойнинг мозори устига қурилган. Эшон ҳам, авлиё ҳам эмас. Мол-мулки мусодара қилинган муштумзўр эди. Босмачиларни қўллаб-қувватлагани учун эл нафратига учраган шахс. Бундай нопок, разил кимсанинг мозорига сиғиниш жаҳолатпарастликдан бошқа нарса эмас, — дейишди кексалар.

Катта ер эгаси, нуфузли бой Матёқуб Авазов Қорақум этагидаги Қора янтоқ деган чўлда ўзига макон бунёд қилиб, босмачиларга бошпана берганлиги, бегуноҳ одамларни қийноқ-азобларга дучор этганлиги хусусида қариялар ғазабланиб гапиришди.

Хўш, шундай шахсга маҳобатли ёдгорликни ким ўрнатган? Айтишларича, бойнинг қизи Онажон фолбин отаси хотирасини абадийлаштириш мақсадида гумбаз қурдирибди. Бу ўринда «абадийлаштириш» сўзини ишлатишдан кўра, гумбаз бойни илоҳийлаштириш учун қурилганлигини дангал айтиш тўғрироқ бўлади. Орадан унчалик кўп вақт ўтмаган бўлса ҳам, баъзилар муштумзўрни машойихга айлантиришган. Бунақанги алдамчиликни виждон ҳам, адолат ҳам кўтармайди.

Боғот районидаги Киров номли колхоз партия комитети секретари Э. Бобониёзов, Деҳқонбозор қишлоқ Совети ижрокоми раиси Б. Матназаров қабристонда хурофотчилар изғиб юрганлиги ва сохта зиёратгоҳлар пайдо бўлганлигидан наҳотки бехабар бўлсалар? Ахлоқий бузуқлик ва маънавий тубанликка юз тутган Ҳайитбой Қўшназаров каби текинхўрлар тоқайгача мулла ниқобини кийиб, одамларни лақиллатишади?

Шу райондаги «Победа» колхозида тарқалган миш-мишлар қишлоқда анча шов-шувга сабаб бўлди. Турангил, юлғун ва қамиш ўсиб ётган тепаликлар машойихлар ўтган қадамжой деб ҳисобланар, уларга қўл тегизишга ҳеч ким журъат этмасди. Кейинги даврда тепаликлар текисланиб, экин майдонига қўшилди. Собиқ колхоз раиси жиноий иши учун жазо олганини диндорлар ўзларича талқин қилишди: «Ана, авлиёлар ўтган жойларни текислатгани учун балога йўлиқди». Худди шундай воқеа қўшни Ленин номли колхозда ҳам рўй берди. Почта ва медпункт ўрнашган бинода эҳтиётсизликдан ёнғин чиқди. «Бу Жамол хўжа деган табаррук зот ўтган жой. Хўжа бобонинг кароматига қаранг, ҳар ким оёқ ости қилганидан руҳи ранжиб, бинога ўт кетди» деган овоза тарқалди.

Идеология жабҳаси жангчилари хурофотга қарши ўт очиб, бундай миш-мишларнинг ҳақиқатга мутлақо зид ва асоссизлигини одамларга аниқ факт ва ишонарли далиллар билан тушунтиришлари керак эди. Афсуски, бу ишда илмий ва мантиқий теранлик, маҳорат ва ҳужумкорлик етишмаётир.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• Спорт

ЎРИНЛАРДА ЎЗГАРИШ

Биринчи лига коллективлари мамлакат чемпионатининг дастлабки давра ўйинларини якунлаш арафасида турибдилар. Яна учтадан учрашув ўтказилгач командалар довон ошадилар. Футболчилар эса мамлакат биринчилигининг бошланғич қисмини муваффақиятли тугатиш, ўз командалари мавқеини мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоқдалар.

Чемпионат пешқадами — «Черноморец» футболчилари учрашувларни мағлубиятсиз давом эттирмоқдалар. Улар бу сафар Ростов-Дон армиячилари майдонида ғалаба (1:0) қозонишди. «Локомотив» футболчилари ҳам сафарда «Кузбасс» коллективидан устун (1:0) келишди. Темирйўлчилар 25 очко билан икки поғона юқорига кўтарилишди. Ўйинлар жадвалининг сўнгги поғоналарида бораётган «Котайк», «Ротор», «Динамо» (Ботуми) коллективлари ҳам ғалаба қозониб, мавқеларини бироз яхшилашди. Тошкентнинг «Пахтакор» командаси ҳам мухлисларни қувонтирди. Футболчиларимиз «Геолог» коллективини қабул қилишди. Тўпларни О. Синелобов билан Г. Ратковичлар нишонга олишди. «Пахтакор» 18 очко билан тўрт поғона юқорига кўтарилди.

Ўйинлар жадвалининг бугунги кўриниши.

	Ю.	Д.	М.	Т.	О.
Черноморец	14	3	0	28.5	31
Локомотив	9	7	2	20.9	25
Даугава	10	4	3	27.13	24
Колос	10	3	5	27-18	23
Ростсель.	9	3	6	26-22	21
Динамо Ст	7	5	6	18-22	19
Шинник	7	5	6	12.14	19
Пахтакор	7	4	7	19.19	18
Кузбасс	6	6	7	15.12	18
Металлург	6	5	7	21-19	17
Помир	6	5	7	19.19	17
Геолог	6	5	7	17.15	17
АСК Р	7	2	9	14-22	16
Карпати	5	6	7	19-21	16
Заря	5	6	6	17.21	16
Спартак	5	6	7	11-15	16
Котайк	6	2	10	21-26	14
Ротор	6	2	10	21.28	14
Динамо БТ	5	4	9	13-19	14
Факел	4	6	8	12-18	14
Торпедо	4	6	8	12.13	14
Кр. Советов	4	3	10	12-21	11

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

• Ташвишли сигнал

ВИЖДОНИНГИЗ ҚИЙНАЛМАЙДИМИ?

КАНАЛ, АНҲОР, АРИҚ СУВЛАРИНИ БУЛҒАТМАЙЛИК, СУВ ҲАВЗАЛАРИНИ АВАЙЛАБ-АСРАЙЛИК

Тянь-Шань тизма тоғининг ён бағирларидан тошдан-тошга урилиб оқиб чиққан зилол сув Чирчиқ дарёсига қуюлади. Бу сувнинг бир қисми катта ва кичик тўғонлар орқали дарёнинг ўнг қирғоғидаги шаҳар ва қишлоқларга йўл олади. Тошкент шаҳридан ўтадиган Бўзсув канали, унинг ирмоқлари Салор, Кайковус, Анҳор ҳамда Қорасув пойтахтни қон томирларидек сув билан таъминлаб оқади. Бу канал ва анҳорларнинг сувидан Тошкент областининг Оржоникидзе, Калинин, Тошкент, Янгийўл, Чиноз районлари деҳқонлари ҳам баҳраманд бўлмоқдалар.

Аммо тўғрисини айтганда кейинги вақтда сувга керагича эҳтиётлик билан муносабатда бўлаётганимиз йўқ. Агар каналларни айланиб чиқадиган бўлсангиз табиатингиз ранжиши табиий. Чор атрофда яшаётган аҳолининг анчагина қисми ахлатларни сувга олиб келиб тўкаётганлиги туфайли зилол сув бўтанага айланиб оқмоқда. Сувда хас-хашакни ҳам, эски пойабзални, фойдаланиб бўлинган газламаларни ҳам учратиш мумкин. Энг ёмони шуки, ана шу ахлатлар туфайли чўкинди кўпайиб, каналлар саёзлашиб, торайиб бормоқда, сув сиғими камаймоқда.

Мутахассис сифатида каналларни кўп айланганмиз. Айрим жойлардаги манзарани кўриб, ниҳоятда дилтанг бўласан киши. Олайлик, Салор каналининг Тошкент шаҳри қисмидаги аксарият жойларда кўпчилик хонадонлар томорқалари, ҳовли-жойларини канал ҳисобига кенгайтиришган. Натижада канал торайиб, айрим жойлардан ҳатто сакраб ўтса ҳам бўлади. Салор канали секундига 10 кубометр сув ўтказишга мўлжалланган. Унинг торайган жойларида эса кўпи билан 2 кубометр сувни ўтказишга имконияти бор холос.

Айниқса, республикамиз пойтахтидаги Куйбишев районининг «Старт» стадиони юқори қисмида, Пушкин кўчасидаги кўприкдан қуйилиб К. Маркс кўчасигача, Кафанов кўчасидан Стародубцев кўчасигача, Тўқимачилик комбинатининг қуйи қисми, Муқимий кўчасидаги кўприкдан юқори қисмида Салор ва Анҳор каналининг қиёфаси тамомила ўзгариб кетган. Тозалаш ишларини олиб бориш учун қирғоқ бўйлаб техника воситаси эмас, ҳатто одам юриши ҳам қийин. Қирғоқ турли бостирмалар, қўшимча қурилишлар билан тўлдириб юборилган. Тегишли район ижроия комитетларининг бу ишга мутасадди ташкилотлари эса аҳволни кўра била туриб, эътиборсизлик қилмоқдалар. Каналларнинг қирғоқларидан 10 метр кенгликда инспектор йўли қолдириш лозимлиги ҳақидаги қоидага аксарият жойларда риоя этилмаётир. Бу сувнинг ўтишини қийинлаштириб, гоҳо тошқин бўлишига олиб келиши мумкин. Масалага санитария-эпидемиология станциялари ҳам эътиборни кучайтиришлари керак.

Яқин ўтмишда номлари тилга олинган каналлар сувидан ҳатто аҳоли истеъмол қилганлигини, сувга ифлос нарса ташлаган киши кўпчилик томонидан қаттиқ танбеҳ эшитганлигини яхши биламиз. Шу кеча-кундузда халқимизнинг ана шу одат ва удумларига риоя этиш, сувни булғатган кишиларга нисбатан қаттиқ чора-тадбир кўриш керакка ўхшайди. Шунда табиат инъоми, ҳаёт манбаи бўлган сувни қадрлаган бўламиз.

Тошкент областидаги Чирчиқ дарёсининг ўнг қирғоғидаги районлараро каналлар бошқармаси мутахассислари номидан:

Ж. ЮСУПОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор,

Р. ЙЎЛДОШЕВ,
инженер-гидротехник.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

Тошкент политехника институтига кирувчилар учун
(фақат бошқа шаҳарлардан келганлар учун)
бир ойлик пуллик тайёрлов курслари
ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ

Бу курсларда математика, физика, химия фанларининг имтиҳон программасига кирувчи мураккаб бўлимларидан махсус лекциялар ва амалий машғулотлар ўтказилади.

Ўқиш ҳақи (10 сўм) **машғулотлар бошлангунга қадар почта орқали қуйидаги адресга: 700011, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 13-уй, политехника институтига, Тошкент шаҳар давлат банки идорасининг 100141257 ҳисоб счетига юборилиши керак.**

Курсларга қабул қилинувчилар соат 15.00 дан 19.00 гача қуйидаги адресда: Навоий кўчаси, 13-уй, II-корпус, 3-қават, 65-хонада рўйхатга олинади.

Ўқиш учун ўтказилган пул қайтарилмайди.

Курсларга қабул қилинганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Машғулотлар 6 июлдан 1 августгача ўтказилади.

Тошкент халқ хўжалиги институти ректорати, партия ва касаба союз комитетлари умумий иқтисодий мутахассисликлар сиёсий иқтисод кафедрасининг доценти

Муҳаммад ИНОМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги республика ишлаб чиқариш автомобиль тресги коллективи трест ходими М. У. Муллахоноваға онаси

Зарофат РАҲМАТУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қўлёзмалар институтининг маъмурияти, партия ва касаба союз комитетлари институт илмий ходими И. Шамсимуҳамедовга укаси

Икром ШАМСИМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Варшава» циркининг хайрлашув гастроллари (18, 20.30).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

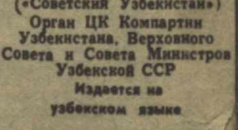

Редакция адреси:
700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

• Тингланг, томоша қилинг

1 июль, чоршанба

Телевидение

МТ.I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — Мультфильмлар. 9.45 — Урал баянчилар триоси чалади. 10.10 — «Афсона» Бадиий фильм, 1-серия. 11.15 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Болалар учун фильм. 18.10 —... 16 ёшгача ва ундан катталар. 18.55 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — СССР Олий Советининг депутатлари сўзлайдилар. 19.55 — Фан ва турмуш. 20.25 — «Афсона». Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Илмий-оммабоп фильм. 22.30 — Кинематограф: кеча, бугун ва... 23.45 — Дунё воқеалари. 24.00 — Футбол МАСК—«Спартак». 00.45 — Теннис. Халқаро турнири.

МТ.II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Ҳужжатли фильмлар. 9.55 — Қувноқ стартлар. 10.30 — Саёҳатчилар клуби. 11.30 — С ва Н. Радченколар ижро этади. 11.45 — Р. Брэдбери. Ҳаёти ва ижоди. 12.30 — «Капитан Врунгелнинг саргузаштлари». Мультфильм. 7, 8, 9-сериялар. 13.00 — Немис тили. 13.30 — Болалар учун фильм. 14.35 — Архангельск телевидение студиясининг программаси. 15.15 — А. Вардина чалади. 15.55 — Ҳужжатли фильм. 16.20 — Мотоспорт. Жаҳон чемпионати. 16.50 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — «Искра» академик хори ижро этади. 18.55 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 19.25 — «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Теннис. Халқаро турнири. 21.30 — Время. 22.05 — «Юрмала—87».

ЎзТВ.I. 7.10 — Ритмик гимнастика. 7.30 — «Салом, кичкинтойлар». 7.40 — «Пионер телетайпи» 7.50 — Телефильм. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Тонгги тароналар. 8.30 — Болалар учун фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — «Абитуриент—87» 18.15 — «Юлдузча». 19.00 — Ёшлик». 19.30 — Ахборот. 19.45 — «Давлат қабули —давр талаби». 20.15 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Жавоҳир дурдоналари. 21.30 — Время. 22.05 — «Балоғатга етмаганлар». Бадиий фильм. 23.25 — Ҳужжатли фильм.

ЎзТВ.II. 19.40 — Мактаб ислоҳоти — ҳаётга! 20.10 — Ритмик гимнастика. 20.35 «Ўзбекистон солистлари». 21.00 — Телефильм. 21.30 — Время.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Бизга мактуб йўллабсиз. 9.30 — Мактаб, оила ва тарбия. 10.15 — «Дўстларимиз куйлайди». 11.15 — «Юность». 12.10 — Узбекистан индустриальный. 13.00 «Чорвадор». 13.30 — Республика вокаль чолғу ансамбллари ижро этади. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Болалар учун ҳикоя. 18.15 «Қишлоқ ҳаёти». 18.30 — «Қарши чўли гуллари». Вокал сюита. 19.20 — «Аланга». 19.40 — «Славутич, унинг одамлари ва орзулари». 20.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — «Шеърият кечаси». 21.20 — «Қишлоқ оқшомлари». 22.30 — «Музикали ҳаёт янгиликлари». 23.15 — Катталарга болалар ҳақида». 23.30 — Дам олиш концерти.

Р.— 10869. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В.— 150. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12